

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2005-2006

24 AVRIL 2006

Projet de loi portant assentiment au Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention, fait à Strasbourg le 13 mai 2004

SOMMAIRE

	Pages
Exposé des motifs	2
Projet de loi	23
Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention . .	24
Avant-projet de loi	31
Avis du Conseil d'État	32

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2005-2006

24 APRIL 2006

Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol nr. 14 bij het Verdrag inzake de bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, tot wijziging van het controlesysteem van het Verdrag, gedaan te Straatsburg op 13 mei 2004

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	2
Wetsontwerp	23
Protocol nr. 14 bij het Verdrag inzake de bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, tot wijziging van het controlesysteem van het Verdrag	24
Voorontwerp van wet	31
Advies van de Raad van State	32

EXPOSÉ DES MOTIFS

1. Introduction

Le gouvernement a l'honneur de soumettre à votre assentiment le Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés Fondamentales, ouvert à Strasbourg à la signature des États membres du Conseil de l'Europe, le 13 mai 2004.

Ce Protocole a été élaboré au sein du Conseil de l'Europe. Au 13 mars 2006, sur les 46 États membres du Conseil de l'Europe, 45 États sont signataires dont 30 l'ont ratifié. Le Protocole entrera en vigueur au niveau international le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle toutes les Parties à la Convention auront exprimé leur consentement à être liées conformément aux dispositions de l'article 18.

Le 20 avril 2005, la Belgique a signé le Protocole. Il convient à présent que notre pays procède à sa ratification.

Le Conseil d'État, section législation, a rendu son avis sur l'avant-projet de loi d'assentiment le 28 novembre 2005 (avis 39.457/2). Cet avis a trait à l'art. 16 du Protocole remplaçant l'art. 46 de la Convention relatif à la force obligatoire et à l'exécution des arrêts. À cet égard, il y a lieu de préciser que la procédure d'exécution est inchangée.

L'État fédéral est en effet l'interlocuteur de la Cour par la personne de son Agent qui associe les autorités fédérales ou fédérées compétentes à la procédure devant la Cour depuis la présentation du mémoire jusqu'à la très exceptionnelle procédure en manquement dont l'État pourrait faire l'objet dans le cadre du refus d'exécution d'un arrêt (voir *infra* 4.15).

2. Historique du Protocole

Lors de la phase initiale de réflexion sur la réforme du système de contrôle de la Convention qui a commencé immédiatement après la Conférence ministérielle européenne sur les droits de l'homme de 2000, un grand éventail de changements possibles à apporter au système de contrôle de la Convention ont été examinés, tant par le Groupe d'évaluation que par le Groupe de réflexion du CDDH. Plusieurs propositions ont été retenues et figurent désormais dans le présent

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

De regering heeft de eer Protocol nr. 14 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, dat op 13 mei 2004 te Straatsburg voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa werd opengesteld, ter instemming voor te leggen.

Dit Protocol werd opgesteld door de Raad van Europa. Op 13 maart 2006 hadden 45 van de 46 lidstaten van de Raad van Europa het ondertekend, waarvan 30 Staten het hebben bekrachtigd. Het Protocol zal op internationaal vlak in werking treden op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum waarop alle Partijen bij het Verdrag, in overeenstemming met de bepalingen van artikel 18, hun instemming door het Protocol te worden gebonden tot indrukking hebben gebracht.

België ondertekende het Protocol op 20 april 2005. Daarom past het dat ons land het Protocol nu bekrachtigt.

De Raad van State, afdeling wetgeving, heeft op 28 november 2005 zijn advies gegeven over het voorontwerp van wet (advies 39.457/2). Dit advies heeft betrekking op art. 16 van het Protocol dat art. 46 van het Verdrag vervangt, betreffende de dwingende kracht en de uitvoering van de arresten. Op dit vlak past het te verduidelijken dat de procedure van uitvoering ongewijzigd is.

De federale Staat is inderdaad de gesprekspartner van het Hof via de persoon van zijn Agent die de bevoegde federale of gefedereerde overheden bij de procedure voor het Hof betreft vanaf het moment van de neerlegging van de memorie tot aan de zeer uitzonderlijke procedure bij niet-nakoming waarvan de Staat het voorwerp zou kunnen uitmaken in het kader van de weigering een arrest uit te voeren (zie verder 4.15).

2. Retroacta van het Protocol

Tijdens de beginfase van de reflectie over de hervorming van het controlesysteem van het Verdrag, die onmiddellijk na de Europese ministeriële Conventie van 2000 over de Rechten van de Mens van start is gegaan, werd een hele reeks mogelijke wijzigingen in het controlesysteem van het Verdrag onderzocht, zowel door de evaluatiegroep als door de reflectiegroep van de Stuurgroep Rechten van de Mens (CDDH). Verscheidene voorstellen werden

Protocole. Il a été estimé que le principe selon lequel toute personne a le droit de saisir la Cour devait être fermement maintenu. A également été écartée la proposition de mettre en place un organe de filtrage séparé, composé de personnes autres que les juges de la Cour. À ce propos, le Protocole est fondé sur deux prémisses fondamentales : le filtrage doit être effectué dans le cadre juridictionnel de la Cour et il ne doit pas y avoir plusieurs catégories de juges au sein d'une même instance.

Enfin, à la lumière de l'avis n° 251 (2004) de l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe, il a été décidé de ne pas prévoir une disposition permettant une augmentation du nombre de juges sans nouvel amendement de la Convention.

Contrairement au Protocole n° 11, le Protocole n° 14 ne transforme pas radicalement le système de contrôle établi par la Convention. Les modifications portent donc sur le fonctionnement de ce système plus que sur sa structure. Elles visent avant tout à l'améliorer en conférant à la Cour les moyens procéduraux et la flexibilité nécessaires pour traiter l'ensemble des requêtes dans des délais acceptables, tout en lui permettant de se concentrer sur les affaires les plus importantes qui nécessitent un examen approfondi.

Pour ce faire, des amendements sont apportés dans trois domaines principaux :

— le renforcement de la capacité de filtrage de la Cour au regard du grand volume de requêtes dénuées de tout fondement;

— un nouveau critère de recevabilité en ce qui concerne les affaires dans lesquelles le requérant n'a subi aucun préjudice important, le nouveau critère comporte deux clauses de sauvegarde;

— des mesures pour traiter des affaires répétitives.

Ensemble, ces éléments de la réforme visent à réduire le temps consacré par la Cour aux requêtes manifestement irrecevables et à celles qui sont répétitives, afin de lui permettre de se concentrer sur les affaires qui soulèvent des problèmes importants en matière de droits de l'homme.

La capacité de filtrage est augmentée par l'octroi à un juge unique de la compétence de déclarer une requête individuelle irrecevable ou de la rayer du rôle. Ce nouveau mécanisme préserve donc le caractère juridictionnel de la prise de décision sur la recevabilité. Les juges uniques seront assistés de rapporteurs non judiciaires faisant partie du greffe.

aangehouden en zijn vermeld in dit Protocol. Er werd geopperd dat het beginsel op grond waarvan eenieder het recht heeft een zaak aanhangig te maken bij het Hof vastberaden moest worden gehandhaafd. Het voorstel tot instelling van een afzonderlijk schiftingsorgaan, samengesteld uit andere personen dan de rechters van het Hof, werd tevens terzijde geschoven. Er moet worden onderstreept dat het Protocol gegrond is op twee fundamentele premisses : de schifting moet geschieden in het rechterlijk kader van het Hof en binnen eenzelfde instantie mogen geen verschillende categorieën rechters bestaan.

Tot slot werd in het licht van opinie nr. 251 (2004) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa beslist niet te voorzien in een bepaling die de mogelijkheid biedt het aantal rechters te verhogen zonder nieuwe wijziging van het Verdrag.

In tegenstelling tot Protocol nr. 11 voert Protocol nr. 14 geen radicale wijziging in in het door het Verdrag ingestelde controlesysteem. De wijzigingen hebben dus veeleer betrekking op de werking dan op de structuur van dit systeem. Zij beogen in de eerste plaats een verbetering door het Hof de proceduremiddelen en soepelheid te verschaffen die noodzakelijk zijn om alle verzoekschriften binnen een aanvaardbare termijn te behandelen en het toch de mogelijkheid te bieden zich toe te spitsen op de belangrijkste zaken die nader onderzoek vergen.

Daartoe worden wijzigingen aangebracht in drie belangrijke gebieden :

— de versterking van de schiftingscapaciteit van het Hof, gelet op het grote aantal ongegronde verzoekschriften;

— een nieuw ontvankelijkheidscriterium met betrekking tot de zaken waarin de verzoeker geen enkel wezenlijk nadeel heeft geleden. Het nieuwe criterium bevat twee vrijwaringsclausules;

— maatregelen voor de behandeling van repetitieve zaken.

Samen beogen deze elementen van de hervorming de tijd te verminderen die het Hof besteedt aan kennelijk ongegronde en repetitieve verzoekschriften, zodat het zich kan toespitsen op zaken die belangrijke problemen inzake de rechten van de mens doen ontstaan.

De schiftingscapaciteit wordt verhoogd door een alleenzittende rechter de bevoegdheid te verlenen een individueel verzoekschrift niet-ontvankelijk te verklaren of van de rol te schrappen. Deze nieuwe werkwijze handhaaft dus de rechterlijke aard van de besluitvorming inzake de ontvankelijkheid. De alleenzittende rechters worden bijgestaan door niet-rechterlijke rapporteurs die deel uitmaken van de griffie.

Une nouvelle condition de recevabilité est insérée à l'article 35 de la Convention. Elle donne à la Cour un outil supplémentaire qui devrait lui permettre de se concentrer sur les affaires qui justifient un examen au fond, en lui octroyant le pouvoir de déclarer irrecevables des requêtes lorsque le requérant n'a subi aucun préjudice important et qui, par ailleurs, au regard du respect des droits de l'homme, ne nécessitent pas un examen au fond par la Cour. De plus, la nouvelle condition veille explicitement à ce qu'elle ne conduise pas au rejet des affaires qui n'ont pas été dûment examinées par un tribunal interne. Il convient de relever que la nouvelle condition ne restreint pas le droit des individus de saisir la Cour ni ne change le principe selon lequel toute requête individuelle doit faire l'objet d'un examen quant à sa recevabilité. Bien que seule la Cour soit compétente pour interpréter cette nouvelle condition de recevabilité et pour l'appliquer, les termes dans lesquels elle est formulée devraient faire en sorte que tout rejet d'une affaire nécessitant un examen quant au fond soit évité. Devraient ainsi être toujours examinées, notamment, les affaires qui, malgré leur banalité, soulèvent des questions sérieuses d'application ou d'interprétation de la Convention ou des questions importantes relatives au droit national.

Les compétences des comités de trois juges sont étendues aux affaires répétitives. Ces comités sont ainsi habilités à décider, dans le cadre d'une procédure simplifiée, non seulement de la recevabilité mais aussi du fond d'une requête, lorsque la question qui est à l'origine de l'affaire fait l'objet d'une jurisprudence bien établie de la Cour.

En ce qui concerne les autres modifications apportées par ce Protocole, il faut tout d'abord noter qu'une plus grande flexibilité est donnée à la Cour pour se prononcer conjointement sur la recevabilité et le fond des requêtes individuelles. En effet, la prise d'une décision conjointe sur la recevabilité et le fond des requêtes individuelles est non seulement favorisée mais devient la norme. La Cour pourra toutefois décider, au cas par cas, si elle préfère néanmoins prendre une décision séparée sur la recevabilité.

De plus, le Comité des ministres est habilité, après une décision prise à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit d'y siéger, à engager une procédure devant la Grande Chambre de la Cour contre une Haute Partie contractante qui refuse de se conformer à un arrêt définitif de la Cour dans un litige auquel elle est partie, après avoir mis en demeure cette Partie. Le but d'une telle procédure est d'obtenir de la Cour qu'elle se prononce sur la question de savoir si

In artikel 35 van het Verdrag wordt een nieuwe ontvankelijkheidsvoorwaarde ingevoegd. Hierdoor krijgt het Hof een bijkomend middel om zich toe te spitsen op de zaken die een onderzoek naar de gegrondheid verantwoorden, door het de bevoegdheid te geven om verzoekschriften niet-ontvankelijk te verklaren ingeval de verzoeker geen wezenlijk nadeel heeft geleden en die met betrekking tot de eerbiediging van de rechten van de mens overigens niet nopen tot een onderzoek ten gronde door het Hof. Bovendien leidt de nieuwe voorwaarde uitdrukkelijk ertoe dat dit niet leidt tot het afwijzen van zaken die niet naar behoren zijn behandeld door een nationaal gerecht. Er moet worden opgemerkt dat de nieuwe voorwaarde geen beperking inhoudt van het recht van individuen om een zaak aanhangig te maken bij het Hof, en evenmin een wijziging van het beginsel dat de ontvankelijkheid van ieder individueel verzoekschrift moet worden onderzocht. Hoewel enkel het Hof bevoegd is inzake de interpretatie en de toepassing van deze nieuwe ontvankelijkheidsvoorwaarde, moet zij op zodanige wijze worden geformuleerd dat enige afwijzing van een zaak die noopt tot een onderzoek inzake de gegrondheid wordt voorkomen. Inzake de zaken die weliswaar alledaags zijn, maar ernstige vragen inzake de toepassing of de interpretatie van het Verdrag of belangrijke vragen inzake het nationaal recht doen rijzen, moeten altijd worden onderzocht.

De bevoegdheden van de comités van drie rechters worden verruimd tot de repetitieve zaken. Deze comités zijn derhalve gemachtigd om in het kader van een vereenvoudigde procedure niet enkel over de ontvankelijkheid, maar ook over de gegrondheid van een verzoekschrift te beslissen indien de vraag die aan de zaak ten grondslag ligt reeds behoort tot de vaste rechtspraak van het Hof.

Met betrekking tot de andere wijzigingen teweeggebracht door dit Protocol, moet in de eerste plaats worden opgemerkt dat aan het Hof een grotere soepelheid wordt verleend om zich tegelijkertijd over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de individuele verzoekschriften uit te spreken. Het nemen van een gelijktijdige beslissing over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de individuele verzoekschriften wordt immers niet alleen aangemoedigd, maar wordt de norm. Het Hof kan evenwel per geval beslissen of het verkiesst een afzonderlijke beslissing te nemen inzake de ontvankelijkheid.

Bovendien is het Comité van ministers gemachtigd, na een beslissing genomen met een meerderheid van tweederden van de vertegenwoordigers die gerechtigd zijn in het Comité zitting te hebben, een procedure voor de Grote Kamer van het Hof in te stellen tegen een Hoge Verdragsluitende Partij die weigert zich te houden aan een einduitspraak in een zaak waarbij zij partij is, na die Partij daarvan officieel in kennis te hebben gesteld. Deze procedure beoogt dat het Hof

cette Partie a manqué à son obligation au regard de l'article 46, paragraphe 1, de la Convention.

Le Comité des ministres pourra également, dans certaines circonstances, demander à la Cour l'interprétation d'un arrêt.

Les règlements amiables sont encouragés à tous les stades de la procédure. Il est prévu que le Comité des ministres surveille l'exécution des décisions de la Cour qui entérinent les termes des règlements amiables.

Il convient aussi de noter que les juges sont désormais élus pour un mandat unique de neuf ans. Des dispositions transitoires sont prévues pour éviter le départ simultané d'un grand nombre de juges.

Enfin, un amendement a été introduit dans la perspective de l'éventuelle adhésion de l'Union européenne à la Convention.

3. Objet du Protocole

Le Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés Fondamentales fait partie d'une série de mesures adoptées dans le but d'assurer la mise en œuvre efficace de la Convention aux niveaux national et européen.

La réforme introduite par ce protocole vise essentiellement à garantir l'efficacité à long terme de la Cour européenne des Droits de l'Homme en optimisant le filtrage et le traitement des requêtes. Elle a aussi pour objectif d'améliorer l'exécution des arrêts de la Cour.

4. Commentaires sur le contenu du Protocole

4.1. Élection des juges (article 1er)

Le paragraphe 2 de l'article 22 a été supprimé car il était devenu sans objet du fait des changements à l'article 23. En effet, il ne sera plus question de « pourvoir les sièges devenus vacants » dans la mesure où chaque juge élu à la Cour sera élu pour un mandat unique de neuf ans, y compris lorsque le prédécesseur de ce juge n'aura pas accompli un mandat complet. En d'autres termes, la règle contenue à l'article 22 amendé s'appliquera à toute situation dans laquelle il sera nécessaire de procéder à l'élection d'un juge.

Il a été décidé de ne pas amender le premier paragraphe de l'article 22 de manière à ce que les listes de trois candidats présentés par les Hautes Parties

zich uitspreekt over de vraag of deze Partij verzuimd heeft haar verplichtingen uit hoofde van artikel 46, eerste lid, van het Verdrag na te leven.

In bepaalde omstandigheden kan het Comité van ministers het Hof eveneens verzoeken om de interpretatie van een uitspraak.

Minnelijke schikkingen worden aangemoedigd in elk stadium van de procedure. Er is bepaald dat het Comité van ministers toeziet op de tenuitvoerlegging van de beslissingen van het Hof die de voorwaarden van de minnelijke schikking bekrachtigen.

Tevens moet worden onderstreept dat de rechters voortaan worden verkozen voor een enkele ambtstermijn van negen jaar. Er is voorzien in overgangsbepalingen om het gelijktijdig vertrek van een groot aantal rechters te voorkomen.

Tot slot is een amendement ingediend in het vooruitzicht van de mogelijke toetreding van de Europese Unie tot het Verdrag.

3. Onderwerp van het Protocol

Protocol nr. 14 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden maakt deel uit van een reeks maatregelen die de doeltreffende tenuitvoerlegging van het Verdrag op nationaal en Europees vlak nastreven.

De door dit protocol ingevoerde hervorming beoogt voornamelijk de doeltreffendheid van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op lange termijn te waarborgen door de schifting en de behandeling van de verzoekschriften te optimaliseren. Tevens heeft zij tot doel de tenuitvoerlegging van de uitspraken van het Hof te verbeteren.

4. Bespreking van de inhoud van het Protocol

4.1. Verkiezing van rechters (artikel 1)

Het tweede lid van artikel 22 komt te vervallen omdat het, gelet op de wijzigingen in artikel 23, niet meer van toepassing was. Er zal immers niet langer sprake zijn van « tussentijdse vacatures te vervullen », aangezien ieder rechter bij het Hof wordt gekozen voor een enkele ambtstermijn van negen jaar, ook wanneer de voorganger van deze rechter geen volledige ambtstermijn heeft vervuld. Met andere woorden, de in het gewijzigde artikel 22 vermelde regel is van toepassing op enige situatie waarin het nodig is over te gaan tot de verkiezing van een rechter.

Er werd beslist het eerste lid van artikel 22 niet te wijzigen opdat de lijsten van drie kandidaten voorgedragen door de Hoge Verdragsluitende Partijen ver-

contractantes contiennent impérativement des candidats des deux sexes, car cela aurait pu nuire à la priorité qui doit être accordée aux compétences des candidats potentiels. Toutefois, les Parties devraient faire tout leur possible pour que leurs listes contiennent à la fois des candidats des deux sexes.

4.2. *Durée du mandat (articles 2 et 3)*

La durée du mandat des juges a été modifiée et étendue à neuf ans. Les juges ne sont toutefois pas rééligibles. Ces modifications visent à renforcer leur indépendance et leur impartialité, conformément au souhait exprimé notamment par l'Assemblée parlementaire dans sa Recommandation 1649 (2004).

Afin de veiller à ce que l'introduction d'un mandat unique ne menace pas la continuité de la Cour, le système par lequel de grands groupes de juges étaient renouvelés à intervalles de trois ans a été supprimé. Cela découle du nouveau libellé du paragraphe 1 et de la suppression des paragraphes 2 à 4 de l'ancien article 23. De plus, le paragraphe 5 de l'ancien article 23 a été supprimé afin qu'il ne soit plus possible, si un siège devient vacant, qu'un juge soit élu pour achever le mandat de son prédécesseur. Dans le passé cela a mené à des situations indésirables dans lesquelles des juges étaient élus pour des mandats très courts, situation que l'on peut comprendre dans un système de mandat renouvelable, mais qui est inacceptable dans le nouveau système. En vertu du nouvel article 23, tous les juges seront élus pour un mandat non renouvelable de neuf ans. Cela devrait permettre, avec le temps, d'obtenir un renouvellement régulier de la composition de la Cour et, normalement, aboutir à une situation dans laquelle chaque juge commencera son mandat à une date différente.

Les paragraphes 6 et 7 de l'ancien article 23 sont conservés et deviennent les paragraphes 2 et 3 du nouvel article 23.

En ce qui concerne le paragraphe 2 (la limite d'âge de 70 ans), il a été décidé de ne pas établir une limite d'âge additionnelle concernant les candidats. Les paragraphes 1 et 2, lus conjointement, ne peuvent pas être interprétés comme excluant des candidats qui, à la date de l'élection, auraient plus de 61 ans. Cela équivaldrait à priver inutilement la Cour de la possibilité de tirer parti de personnes expérimentées, si elles sont élues. Il est en même temps recommandé de façon générale aux Hautes Parties contractantes d'éviter de proposer des candidats qui, du fait de leur âge, ne pourraient pas rester en poste pour au moins la moitié du mandat de neuf ans avant d'atteindre l'âge de 70 ans.

pllicht kandidaten van beide geslachten zouden bevatten, zulks zou de voorrang die moet worden toegekend aan de bekwaamheden van de potentiële kandidaten in het gedrang hebben kunnen brengen. De Partijen moeten evenwel alles in het werk stellen opdat hun lijsten kandidaten van beide geslachten zouden bevatten.

4.2. *Ambtstermijn (artikelen 2 en 3)*

De ambtstermijn van de rechters werd gewijzigd en verlengd tot negen jaar. De rechters zijn evenwel niet herkiesbaar. Deze wijzigingen beogen de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechters te verhogen, overeenkomstig de wens die inzonderheid de Parlementaire Vergadering had geuit in Aanbeveling 1649 (2004).

Teneinde te voorkomen dat de invoering van een enkele ambtstermijn de continuïteit van het Hof in gevaar zou brengen, is het stelsel waarbij grote groepen van rechters om de drie jaar werden vernieuwd, afgeschaft. Dit volgt uit de nieuwe formulering van het eerste lid en uit de schrapping van het tweede tot het vierde lid van het vroegere artikel 23. Bovendien werd het vijfde lid van het vroegere artikel 23 geschrapt zodat, ingeval een zetel openvalt, het niet meer mogelijk is een rechter te verkiezen om de ambtstermijn van zijn voorganger te voltooien. In het verleden heeft zulks tot ongewenste situaties geleid waarin rechters werden verkozen voor zeer korte ambtstermijnen, een situatie die begrijpelijk is in een stelsel van verlengbare ambtstermijnen maar onaanvaardbaar is in het nieuwe systeem. Op grond van het nieuwe artikel 23 worden alle rechters gekozen voor een niet-verlengbare ambtstermijn van negen jaar. Zulks zou mettertijd de mogelijkheid moeten bieden de samenstelling van het Hof op regelmatige tijdstippen te vernieuwen en normaliter leiden tot een situatie waarin iedere rechter zijn ambtstermijn aanvat op een verschillende datum.

Het zesde en het zevende lid van het vroegere artikel 23 blijven gehandhaafd en worden het tweede en het derde lid van het nieuwe artikel 23.

Wat het tweede lid betreft (de leeftijdsgrens van 70 jaar), werd besloten geen bijkomende leeftijdsgrens te bepalen voor de kandidaten. Het eerste en het tweede lid mogen, samen gelezen, niet worden geïnterpreteerd als een uitsluiting van de kandidaten die op de datum van de verkiezing ouder dan 61 jaar zijn. Zulks zou erop neerkomen dat het Hof nodeloos de mogelijkheid wordt ontnomen te leren van ervaren personen, ingeval zij worden gekozen. Tegelijkertijd wordt de Hoge Verdragsluitende Partijen in het algemeen aangeraden geen kandidaten voor te dragen die wegens hun leeftijd niet ten minste de helft van hun ambtstermijn kunnen voltooien voor zij de leeftijd van 70 jaar bereiken.

Lorsque le départ d'un juge peut être prévu, en particulier pour des raisons liées à l'âge, il est entendu que la Haute Partie contractante concernée devrait veiller à ce qu'une liste de trois candidats (voir l'article 22) soit soumise par avance pour éviter d'avoir à appliquer le paragraphe 3 du nouvel article 23. En principe, la liste devrait être soumise au moins six mois avant l'expiration du mandat. Cette pratique devrait permettre de répondre aux préoccupations exprimées par l'Assemblée parlementaire au paragraphe 14 de sa Recommandation 1649 (2004). Des dispositions transitoires figurent à l'article 21 du Protocole.

Pour des raisons d'ordre technique (souhait d'éviter la nécessité de renuméroter un grand nombre de dispositions de la Convention du fait de l'insertion du nouvel article 27), le libellé de l'ancien article 24 (Révocation) a été inséré dans un nouveau quatrième paragraphe de l'article 23. Le titre de l'article 23 a été modifié en conséquence.

Pour la raison évoquée au paragraphe précédent, la disposition que contenait l'ancien article 24 a été insérée au nouveau paragraphe 4 de l'article 23.

4.3. *Greffé et rapporteurs (article 4)*

L'ancien article 25 devient l'article 24; il est amendé de deux façons. Tout d'abord, la seconde phrase de l'ancien article 25 a été supprimée car les référendaires, mis en place par le Protocole n° 11, n'ont, en pratique, jamais eu d'existence propre, autonome par rapport au greffe, contrairement aux référendaires de la Cour de justice des Communautés européennes. Deuxièmement, un nouveau paragraphe 2 est ajouté afin d'introduire la fonction de rapporteur comme moyen d'assister la nouvelle formation de juge unique prévue à l'article 27 amendé. Bien qu'il ne soit pas juridiquement indispensable de mentionner les rapporteurs dans le texte de la Convention, il a néanmoins été jugé important de le faire en raison de la nouveauté que représente le fait que le travail de rapporteur soit mené par d'autres personnes que des juges et parce qu'il sera indispensable de créer ces fonctions de rapporteurs pour réaliser le potentiel d'augmentation significative de la capacité de filtrage que vise l'instauration des formations de juge unique. Les membres du greffe qui exerceront les fonctions de rapporteurs assisteront les nouvelles formations de juge unique. En principe, le juge unique devrait être assisté d'un rapporteur connaissant la langue et le système juridique de la Partie défenderesse. La fonction de rapporteur ne sera jamais exercée par un juge dans ce contexte.

Ingeval het vertrek van een rechter kan worden voorzien, in het bijzonder om redenen die verband houden met de leeftijd, zou de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij uiteraard ervoor moeten zorgen dat een lijst van drie kandidaten (zie artikel 22) vooraf wordt voorgelegd om te voorkomen dat het nieuwe artikel 23, derde lid, moet worden toegepast. In beginsel zou de lijst ten minste zes maanden voor het verstrijken van de ambtstermijn moeten worden voorgelegd. Deze werkwijze moet de mogelijkheid bieden tegemoet te komen aan de bekommernissen geuit in het veertiende lid van Aanbeveling 1649 (2004) van de Parlementaire Vergadering. Overgangsbepalingen zijn vermeld in artikel 21 van het Protocol.

Om technische redenen (voorkomen dat een groot aantal bepalingen van het Verdrag moet worden opnieuw genummerd gelet op de invoeging van het nieuwe artikel 27), werd de tekst van het vroegere artikel 24 (Ontheffing uit het ambt) ingevoegd in een nieuw vierde lid van artikel 23. De titel van artikel 23 werd dientengevolge gewijzigd.

Om de in voorgaand lid aangehaalde reden werd de in het vroegere artikel 24 vermelde bepaling opgenomen in het nieuwe vierde lid van artikel 23.

4.3. *Griffie en rapporteurs (artikel 4)*

Het vroegere artikel 25 wordt artikel 24 en ondergaat wijzigingen van tweeërlei aard. In de eerste plaats is de tweede zin van het vroegere artikel 25 geschrapt omdat de referendarissen ingesteld krachtens Protocol nr. 11 in de praktijk nooit als dusdanig onafhankelijk van de griffie hebben bestaan, zulks in tegenstelling tot de referendarissen bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. In de tweede plaats wordt een nieuw tweede lid toegevoegd teneinde het ambt van rapporteur in te voeren als middel om de alleenzittende rechter waarin het gewijzigde artikel 27 voorziet bij te staan. Hoewel het juridisch gezien niet onontbeerlijk is de rapporteurs te vermelden in de tekst van het Verdrag, werd het toch belangrijk geacht zulks te doen omdat het gegeven dat de taak van rapporteur wordt verricht door andere personen dan rechters een nieuwheid vormt en het absoluut noodzakelijk zal zijn in deze ambten van rapporteur te voorzien voor de verwezenlijking van de aanzienlijke verhoging van de schiftingscapaciteit die wordt beoogd door het instellen van de alleenzittende rechters. De leden van de griffie die fungeren als rapporteur zullen bijstand verlenen aan de nieuwe alleenzittende rechters. In principe moet de alleenzittende rechter worden bijgestaan door een rapporteur die de taal en het rechtsstelsel van de verwerende Partij kent. Het ambt van rapporteur wordt in deze context nooit uitgeoefend door een rechter.

Il reviendra à la Cour de mettre en œuvre ce nouveau paragraphe 2, en décidant, notamment, du nombre de rapporteurs nécessaires, du mode et de la durée de leur nomination. Il convient sur ce point de souligner qu'il serait judicieux de diversifier les voies de recrutement des juristes du greffe et des rapporteurs. Sans préjudice à la possibilité de confier la fonction de rapporteur à des juristes du greffe, il serait souhaitable de renforcer, pour des périodes déterminées, le greffe par des juristes ayant une expérience pratique appropriée du fonctionnement de leur système juridique national respectif. Puisque les rapporteurs feront partie du greffe de la Cour, les procédures de recrutement habituelles ainsi que les règles pertinentes en matière de statut du personnel s'appliqueront. Cela permettrait d'augmenter la capacité de travail du greffe tout en le faisant bénéficier de l'expérience nationale de ces juristes. Il est entendu par ailleurs que la nouvelle fonction de rapporteur devrait être confiée à des personnes possédant une solide expérience juridique, une connaissance spécialisée de la Convention et de sa jurisprudence, et une très bonne connaissance d'au moins une des langues officielles du Conseil de l'Europe, et qui, comme les autres membres du greffe, remplissent les conditions d'indépendance et d'impartialité.

4.4. *Assemblée plénière de la Cour (article 5)*

Un nouveau paragraphe f a été ajouté à cet article (ancien article 26) afin de refléter la nouvelle fonction attribuée à l'Assemblée plénière de la Cour par le présent Protocole. Il est entendu que le terme «Chambres» qui figure aux paragraphes b et c se réfère aux entités administratives de la Cour (habituellement dénommées «Sections» de la Cour) par opposition aux formations juridictionnelles envisagées par le terme «Chambres» au nouvel article 26, paragraphe 1, première phrase. Il n'a pas été jugé nécessaire d'amender la Convention afin de clarifier cette distinction.

4.5. *Formations de juge unique, Comités, Chambres et Grande Chambre (article 6)*

Le texte de l'article 26 (l'ancien article 27) a été amendé à plusieurs égards. Premièrement, une formation de juge unique est introduite au paragraphe 1 dans la liste des formations juridictionnelles de la Cour, et une nouvelle règle est insérée dans un nouveau paragraphe 3 afin qu'un juge ne puisse siéger en tant que juge unique dans les affaires qui concernent la Haute Partie contractante au titre duquel il ou elle a été élu(e). La compétence des juges uniques est définie au nouvel article 27.

Het is aan het Hof om dit nieuwe tweede lid ten uitvoer te leggen, inzonderheid door een beslissing te nemen over het aantal rapporteurs dat nodig is, alsmede over de wijze en de duur van hun benoeming. Ter zake moet worden benadrukt dat het verstandig zou zijn te voorzien in aparte wervingen voor juristen voor de griffie en voor rapporteurs. Onverminderd de mogelijkheid het ambt van rapporteur toe te vertrouwen aan griffiejuristen, zou het wenselijk zijn de griffie voor bepaalde periodes te versterken met juristen met een passende praktische ervaring inzake de werking van hun respectief nationaal rechtsstelsel. Aangezien de rapporteurs deel uitmaken van de griffie van het Hof, zijn de gebruikelijke wervingsprocedures, alsook de relevante regels inzake het personeelsstatuut van toepassing. Een en ander zou de mogelijkheid bieden de werkcapaciteit van de griffie op te voeren door gebruik te maken van de nationale ervaring van deze juristen. Het is overigens duidelijk dat enkel personen met een stevige juridische ervaring, een gespecialiseerde kennis van het Verdrag en de rechtspraak ervan en een zeer goede kennis van ten minste een van de officiële talen van de Raad van Europa en die, zoals de andere leden van de griffie, de voorwaarden inzake de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid vervullen, in aanmerking komen voor het ambt van rapporteur.

4.4. *Hof in voltallige vergadering bijeen (artikel 5)*

Een nieuw onderdeel f is toegevoegd aan dit artikel (vroegere artikel 26) teneinde de nadruk te leggen op de nieuwe taak die dit Protocol toekent aan het Hof in voltallige vergadering bijeen. De term «Kamers» vermeld in de onderdelen b en c verwijst duidelijk naar de administratieve entiteiten van het Hof (gewoonlijk «Afdelingen» van het Hof genoemd), in tegenstelling tot de rechterlijke formaties omschreven met de term «Kamers» in het nieuwe artikel 26, eerste lid, eerste zin. Het werd niet noodzakelijk geacht het Verdrag te wijzigen om dit onderscheid te verduidelijken.

4.5. *Alleenzittende rechters, comités, Kamers en Grote Kamer (artikel 6)*

De tekst van artikel 26 (het vroegere artikel 27) werd in verscheidene opzichten gewijzigd. Ten eerste wordt in het eerste lid het ambt van alleenzittende rechter ingevoerd in het Hof en wordt in een nieuw derde lid een nieuwe regel ingevoegd opdat een rechter niet als alleenzittende rechter zou kunnen zetelen in de zaken die betrekking hebben op de Hoge Verdragsluitende Partij voor welke hij of zij werd gekozen. De bevoegdheid van de alleenzittende rechters wordt omschreven in het nieuwe artikel 27.

Une assistance adéquate aux juges uniques exige des ressources supplémentaires. L'instauration d'un tel système entraînera une augmentation significative de la capacité de filtrage de la Cour, d'abord en raison de la réduction, par rapport à la pratique des anciens comités, du nombre d'acteurs impliqués dans la préparation et l'adoption des décisions (un juge au lieu de trois, les nouveaux rapporteurs pouvant quant à eux conjuguer les fonctions de juriste et de rapporteur), ensuite parce que les juges seront déchargés de leur rôle de rapporteur lorsqu'ils siégeront en formation de juge unique, et enfin par l'effet de la multiplication des formations de filtrage qui fonctionneront simultanément.

Deuxièmement, une certaine flexibilité en ce qui concerne la taille des Chambres de la Cour a été introduite par le nouveau paragraphe 2. La mise en œuvre de ce paragraphe réduira, pour une période déterminée, la taille des Chambres de façon générale; cela ne devrait en revanche pas permettre de mettre en place un système dans lequel des Chambres de tailles différentes fonctionneraient simultanément pour différents types d'affaires.

Enfin, le paragraphe 2 de l'ancien article 27 a été amendé pour prévoir un nouveau système de désignation des juges *ad hoc*. Conformément à la nouvelle règle, contenue au paragraphe 4 du nouvel article 26, chaque Haute Partie contractante doit dresser une liste de réserve de juges *ad hoc*, au sein de laquelle le président de la Cour choisira une personne lorsque la désignation d'un juge *ad hoc* apparaîtra nécessaire. Ce nouveau système permet de répondre à la critique faite à l'ancienne formule, qui autorisait une Haute Partie contractante à choisir un juge *ad hoc* alors que l'affaire était déjà entamée.

L'Assemblée parlementaire avait également exprimé sa préoccupation à ce sujet. Il est admis que la liste des juges *ad hoc* potentiels puisse inclure le nom de juges élus au titre d'autres Hautes Parties contractantes. Des règles plus détaillées sur la mise en œuvre de ce nouveau système peuvent être incluses dans le règlement de la Cour.

Le texte du paragraphe 5 est pratiquement identique à celui du paragraphe 3 de l'ancien article 27.

4.6. Compétence des Juges uniques (article 7)

L'article 27 contient de nouvelles dispositions qui définissent la compétence de la nouvelle formation de juge unique.

Le nouvel article établit la compétence des formations de juge unique créées par l'article 26, paragraphe 1, tel qu'amendé. Il est précisé que la

Passende bijstand aan de alleenzittende rechters vereist bijkomende middelen. De invoering van een dergelijk stelsel leidt tot een aanzienlijke verhoging van de schiftingscapaciteit van het Hof, vooreerst omdat in vergelijking met de werkwijze van de vroegere comités een kleiner aantal personen betrokken is bij de voorbereiding en de goedkeuring van de beslissingen (een rechter in plaats van drie, de nieuwe rapporteurs kunnen het ambt van jurist en rapporteur combineren), vervolgens omdat de rechters ontlast zijn van hun rol van rapporteur wanneer zij zitting houden als alleenzittend rechter, en ten slotte omdat de gelijktijdige werking van de schiftingsformaties de doeltreffendheid zal opvoeren.

Ten tweede omdat krachtens het nieuwe tweede lid enige soepelheid is ingevoerd inzake de grootte van de Kamers van het Hof. Hoewel de tenuitvoerlegging van dit lid in het algemeen en voor een bepaalde periode leidt tot kleinere kamers, zou het daarentegen niet de mogelijkheid mogen bieden een systeem in te voeren waarin Kamers van verschillende omvang tegelijk werken voor verschillende soorten zaken.

Tot slot werd het tweede lid van het vroegere artikel 27 gewijzigd teneinde te voorzien in een nieuw stelsel voor de aanwijzing van *ad hoc*-rechters. Krachtens de nieuwe regel van het nieuwe artikel 26, vierde lid, moet elke Hoge Verdragsluitende Partij een reservelijst met *ad hoc*-rechters opstellen, waaruit de voorzitter van het Hof kiest ingeval de aanwijzing van een *ad hoc*-rechter noodzakelijk blijkt. Dankzij dit nieuwe stelsel kan worden tegemoet gekomen aan de kritiek op de vroegere formule, waarin een Hoge Verdragsluitende Partij *ad hoc*-rechter kon kiezen wanneer de zaak reeds begonnen was.

De Parlementaire Vergadering had eveneens haar bezorgdheid daaromtrent geuit. De lijst met potentiële *ad hoc*-rechters mag de naam bevatten van rechters gekozen voor andere Hoge Verdragsluitende Partijen. Nadere regels inzake de tenuitvoerlegging van dit nieuwe stelsel kunnen worden opgenomen in het reglement van het Hof.

De tekst van het vijfde lid is nagenoeg dezelfde als die van het derde lid van het vroegere artikel 27.

4.6. Bevoegdheden van de alleenzittende rechters (artikel 7)

Artikel 27 bevat nieuwe bepalingen waarin de bevoegdheden van de nieuwe alleenzittende rechter worden omschreven.

Het nieuwe artikel bepaalt de bevoegdheid van de alleenzittende rechter ingesteld bij artikel 26, eerste lid, zoals gewijzigd. De bevoegdheid van de alleen-

compétence du juge unique est limitée à la prise de décisions d'irrecevabilité ou de décisions de rayer du rôle la requête « lorsqu'une telle décision peut être prise sans examen complémentaire ». Cela signifie que le juge prendra de telles décisions uniquement dans les affaires parfaitement claires, dans lesquelles l'irrecevabilité de la requête s'impose d'emblée. Ce dernier point est particulièrement important en ce qui concerne le nouveau critère de recevabilité introduit à l'article 35 (voir ci-dessous), au regard duquel les Chambres et la Grande Chambre de la Cour devront tout d'abord développer une jurisprudence (voir, à ce sujet, la règle transitoire figurant à l'article 20, paragraphe 2, seconde phrase, du présent Protocole selon laquelle l'application de ce nouveau critère de recevabilité est réservée aux Chambres et à la Grande Chambre dans les deux ans qui suivent l'entrée en vigueur du Protocole). Il est par ailleurs rappelé que, comme cela est expliqué ci-dessus, les formations de juge unique seront assistées par des rapporteurs. La décision elle-même restera de la seule responsabilité du juge. En cas de doute sur la recevabilité, le juge soumettra la requête à un comité ou à une Chambre.

4.7. Compétence des Comités (article 8)

Les paragraphes 1 et 2 de l'article 28 amendé élargissent les compétences attribuées aux comités de trois juges. Jusqu'alors, ces comités pouvaient déclarer, à l'unanimité, les requêtes irrecevables. En vertu du nouveau paragraphe 1.b de l'article 28, ils peuvent désormais également déclarer, dans une même décision, les requêtes individuelles recevables et statuer sur le fond, lorsque la question relative à l'interprétation ou à l'application de la Convention qui est à l'origine de l'affaire fait l'objet d'une jurisprudence bien établie de la Cour. Ainsi, une « jurisprudence bien établie de la Cour » est la plupart du temps une jurisprudence constante d'une Chambre. Il est néanmoins possible, par exception, qu'un seul arrêt de principe de la Cour constitue une « jurisprudence bien établie », particulièrement s'il s'agit d'un arrêt de la Grande Chambre. Sont ainsi avant tout visées les affaires répétitives qui représentent une partie significative des arrêts de la Cour (en 2003, environ 60 %). Les parties ont bien entendu la possibilité de contester devant le comité le caractère « bien établi » de la jurisprudence de la Cour.

La procédure prévue est une procédure à la fois simplifiée et accélérée qui conserve toutefois sa nature contradictoire juridictionnelle et collégiale pour les décisions au fond. Par rapport à la procédure contradictoire ordinaire de la Chambre, elle sera simplifiée et accélérée en ce sens que la Cour se limitera à porter l'affaire (éventuellement un groupe d'affaires semblables) à la connaissance de la Partie défenderesse en

zittende rechter is beperkt tot het nemen van beslissingen inzake de niet-ontvankelijkheid of beslissingen het verzoekschrift van de rol te schrappen « indien deze beslissing zonder nader onderzoek kan worden genomen ». Dit betekent dat de rechter deze beslissingen alleen neemt in volkomen duidelijke zaken, waarin de niet-ontvankelijkheid van het verzoekschrift meteen voor de hand ligt. Dit laatste punt is bijzonder belangrijk met betrekking tot het nieuwe ontvankelijkheidscriterium ingevoerd in artikel 35 (zie *infra*) waarover de Kamers en de Grote Kamer van het Hof eerst en vooral rechtspraak moeten ontwikkelen (zie terzake de overgangsregel bedoeld in artikel 20, tweede lid, tweede zin, van dit Protocol, volgens welke de toepassing van dit nieuwe ontvankelijkheidscriterium wordt voorbehouden aan de Kamers en de Grote Kamer gedurende de twee jaar na de inwerkingtreding van dit Protocol). Overigens wordt erop gewezen dat de alleenzittende rechters zullen worden bijgestaan door rapporteurs, zoals *supra* uiteengezet. De beslissing zelf blijft uitsluitend de verantwoordelijkheid van de rechter. In geval van twijfel over de ontvankelijkheid, legt de rechter het verzoekschrift voor aan een comité of aan een Kamer.

4.7. Bevoegdheden van comités (artikel 8)

Het eerste en tweede lid van het gewijzigde artikel 28 verruimen de bevoegdheden toegekend aan de comités van drie rechters. Tot dusver konden zij de verzoekschriften met eenparigheid van stemmen niet-ontvankelijk verklaren. Krachtens het nieuwe eerste lid, onderdeel b, van artikel 28, kunnen zij voortaan eveneens, in eenzelfde beslissing, de individuele verzoekschriften ontvankelijk verklaren en uitspraak doen over de gegrondheid, indien de onderliggende vraag van de zaak, betreffende de interpretatie of de toepassing van het Verdrag, reeds behoort tot de vaste rechtspraak van het Hof. De « vaste rechtspraak van het Hof » is meestal de vaste rechtspraak van een Kamer. Bij wijze van uitzondering is het evenwel mogelijk dat een enkel beginseluitspraak van het Hof « vaste rechtspraak » vormt, vooral indien het gaat om een uitspraak van de Grote Kamer. Een en ander heeft bijgevolg betrekking op repetitieve zaken, die een aanzienlijk deel van de uitspraken van het Hof vormen (ongeveer 60 % in 2003). Uiteraard hebben de partijen de mogelijkheid de « vaste » aard van de rechtspraak van het Hof voor het comité te betwisten.

De bedoelde procedure is een zowel vereenvoudigde als versnelde procedure, waarbij de rechtspraak op tegenspraak en door een college evenwel gehandhaafd blijft voor de beslissingen ten gronde. In vergelijking met de gewone procedure op tegenspraak van de Kamer wordt zij vereenvoudigd en versneld in die zin dat het Hof zich ertoe beperkt de zaak (eventueel een groep gelijksoortige zaken) ter kennis

précisant qu'elle concerne une question qui fait l'objet d'une jurisprudence bien établie. Si la Partie défenderesse partage l'avis de la Cour, cette dernière pourra rendre son arrêt très rapidement. La Partie défenderesse a la possibilité de contester l'application de l'article 28, paragraphe 1.b — par exemple si elle estime que les voies de recours internes n'ont pas été épuisées ou si le cas d'espèce diffère, selon elle, des requêtes qui ont donné lieu à la jurisprudence bien établie. Elle n'a toutefois en aucun cas le droit d'opposer son veto à l'utilisation de cette procédure qui relève de la seule compétence du comité. Le comité se prononce sur tous les aspects de l'affaire (la recevabilité, le fond, la satisfaction équitable) dans un seul arrêt ou décision. Cette procédure exige l'unanimité sur chacun de ces aspects. En l'absence d'unanimité, il est considéré qu'aucune décision n'est prise et la procédure en Chambre s'applique (article 29). Il appartiendra alors à la Chambre de décider s'il est opportun ou non de se prononcer sur tous les aspects de l'affaire dans un seul arrêt. Même lorsque le comité a initialement envisagé d'appliquer la procédure prévue à l'article 28, paragraphe 1.b, il peut néanmoins rendre une décision d'irrecevabilité conformément à l'article 28, paragraphe 1.a. Une telle situation peut, par exemple, se présenter lorsque la Partie défenderesse a persuadé le comité que les voies de recours internes n'ont pas été épuisées.

La mise en œuvre de cette nouvelle procédure augmentera de façon substantielle la capacité de prise de décision et l'efficacité de la Cour puisqu'un nombre important d'affaires peuvent être tranchées par trois juges seulement au lieu de sept (formation actuelle de la Chambre pour rendre une décision ou un arrêt).

Même si le comité de trois juges rend un arrêt sur le fond et contrairement à la situation relative aux arrêts au fond telle qu'elle découle actuellement de la Convention, le juge élu au titre de la Haute Partie contractante partie au litige ne sera pas membre de droit de l'organe décisionnel. La présence de ce juge ne s'avèrerait pas nécessaire car le comité se prononcera sur des affaires relatives à des questions faisant l'objet d'une jurisprudence bien établie. Il est toutefois prévu que le comité puisse inviter le juge élu au titre de la Haute Partie contractante à siéger en son sein en lieu et place de l'un de ses membres, la présence de ce juge pouvant en effet, dans certains cas, être utile. Par exemple, il peut être estimé nécessaire que ce juge, familiarisé avec le système juridique de la Partie défenderesse, participe à la décision, notamment lorsque des questions telles que l'épuisement des voies de recours internes doivent être clarifiées. Un des

van de verwerende Partij te brengen en te vermelden dat het een vraag betreft waarop de vaste rechtspraak van toepassing is. Indien de verwerende Partij het eens is met het Hof, kan het zeer spoedig een uitspraak wijzen. De verwerende Partij heeft de mogelijkheid bezwaar te maken tegen de toepassing van het eerste lid, onderdeel b, van artikel 28 indien zij bijvoorbeeld van oordeel is dat de nationale rechtsmiddelen niet werden uitgeput of indien het bijzonder geval volgens haar verschilt van de verzoekschriften die aanleiding hebben gegeven tot de vaste rechtspraak. Zij heeft evenwel in geen geval het recht haar veto te stellen tegen de aanwending van deze procedure, wat uitsluitend tot de bevoegdheid van het comité behoort. Het comité spreekt zich uit over alle aspecten van de zaak (de ontvankelijkheid, de gegrondheid, de billijke genoegdoening) in een enkele uitspraak of beslissing. Deze procedure vereist eenparigheid van stemmen betreffende elk van deze aspecten. Bij gebrek aan eenparigheid wordt geen enkele beslissing geacht genomen te zijn en is de procedure in de Kamer van toepassing (artikel 29). Het is dan aan de Kamer te beslissen of het al dan niet opportuun is uitspraak te doen over alle aspecten van de zaak in een enkele uitspraak. Zelfs ingeval het comité aanvankelijk heeft overwogen de procedure bedoeld in artikel 28, eerste lid, onderdeel b, toe te passen, kan het niettemin een beslissing van niet-ontvankelijkheid nemen overeenkomstig artikel 28, eerste lid, onderdeel a. Een dergelijke situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen wanneer de verwerende Partij het comité ervan heeft overtuigd dat de nationale rechtsmiddelen niet werden uitgeput.

De tenuitvoerlegging van deze nieuwe procedure zal de besluitvormingscapaciteit en de doeltreffendheid van het Hof aanzienlijk opvoeren, aangezien een groot aantal zaken kunnen worden beslecht door slechts drie rechters in plaats van zeven (huidige samenstelling van de Kamer om een beslissing of een uitspraak te wijzen).

Zelfs indien het comité van drie rechters een uitspraak over de gegrondheid wijst en in tegenstelling tot de situatie met betrekking tot de uitspraken over de gegrondheid die thans voortvloeit uit het Verdrag, maakt de rechter die voor de Hoge Verdragsluitende Partij gekozen is van rechtswege geen deel uit van het beslissingsorgaan. De aanwezigheid van deze rechter is niet noodzakelijk omdat het comité uitspraak doet over zaken betreffende vragen die tot de vaste rechtspraak behoren. Er is echter bepaald dat het comité de rechter die voor de Hoge Verdragsluitende Partij gekozen is, kan uitnodigen de plaats in te nemen van een van de leden van het comité, omdat de aanwezigheid van deze rechter in sommige gevallen nuttig kan zijn. Het kan bijvoorbeeld kan het noodzakelijk worden geacht dat deze rechter, die vertrouwd is met het rechtstelsel van de verwerende Partij, deelneemt aan de beslissing, inzonderheid wanneer

facteurs que le comité peut prendre en compte pour décider s'il invite ou non le juge élu au titre de la Partie défenderesse à siéger est celui de savoir si cette Partie a contesté l'application de la procédure du paragraphe 1.b. Ce facteur a été mentionné explicitement au paragraphe 3 parce qu'il a été estimé important d'inclure au moins une référence dans la Convention elle-même à la possibilité pour les Parties défenderesses de contester l'application de la procédure simplifiée (voir ci-dessus). Par exemple, une Partie défenderesse peut contester la nouvelle procédure en s'appuyant sur le fait que l'affaire en question diffère sur un point pertinent de la jurisprudence établie qui est citée. Il est probable que l'expertise du «juge national» en matière de droit et de pratique internes sera pertinente en l'espèce et aidera par conséquent le comité. En cas d'absence de ce juge ou s'il n'est pas en mesure de siéger, la procédure prévue au nouvel article 26, paragraphe 4 *in fine*, s'applique.

Il appartient à la Cour de préciser dans son règlement les modalités relatives à la composition du comité de trois juges et, plus généralement, de concevoir ses méthodes de travail de manière à optimiser l'efficacité de cette nouvelle procédure.

4.8. *Décisions des Chambres sur la recevabilité et le fond (article 9)*

Mis à part un changement d'ordre technique pour prendre en compte les nouvelles dispositions des articles 27 et 28, le paragraphe 1 de l'article 29 amendé favorise et érige en principe la prise de décision conjointe par les Chambres sur la recevabilité et le fond des requêtes individuelles. Cet article ne fait en réalité que consacrer la pratique qui s'est développée au sein de la Cour. Alors qu'auparavant le principe était que la décision sur la recevabilité était prise séparément, désormais les décisions sur la recevabilité et le fond des requêtes individuelles sont fréquemment prises conjointement, ce qui permet au greffe et aux juges de la Cour de gagner du temps dans le traitement des affaires, sans pour autant porter atteinte au principe du respect plein et entier du contradictoire. La Cour peut toutefois toujours décider, au cas par cas, si elle préfère néanmoins prendre une décision séparée sur la recevabilité.

Cette modification ne concerne pas les affaires interétatiques. Au contraire, la règle de l'ancien article 29, paragraphe 3, a explicitement été maintenue au paragraphe 2 de l'article 29 en ce qui concerne de

vragen zoals het uitputten van de nationale rechtsmiddelen moeten worden opgehelderd. Een van de factoren waarmee het comité rekening kan houden om te beslissen of het de voor de verwerende Partij gekozen rechter uitnodigt om zitting te hebben, is de vraag of die Partij bezwaar heeft gemaakt tegen de toepassing van de procedure vervat in het eerste lid, onderdeel b. Deze factor werd uitdrukkelijk vermeld in het derde lid omdat het belangrijk werd geacht in het Verdrag zelf ten minste een verwijzing op te nemen naar de mogelijkheid voor de verwerende Partijen om bezwaar te maken tegen de toepassing van de vereenvoudigde procedure (zie *supra*). Een verwerende Partij kan bijvoorbeeld bezwaar maken tegen de nieuwe procedure op grond van het gegeven dat de betrokken zaak op een relevant punt verschilt van de aangehaalde vaste rechtspraak. Waarschijnlijk is de deskundigheid van de «nationale rechter» inzake het nationale recht en de nationale praktijk in dit geval relevant en derhalve een hulp voor het comité. In geval van ontstentenis of belet van die rechter, is de procedure bepaald in het nieuwe artikel 26, vierde lid, *in fine*, van toepassing.

Het Hof moet in zijn reglement de nadere bepalingen betreffende de samenstelling van het comité van drie rechters omschrijven. Meer in het algemeen moet het werkmethode ontwikkelen om de doeltreffendheid van deze nieuwe procedure te optimaliseren.

4.8. *Beslissingen van de Kamers inzake de ontvankelijkheid en de gegrondheid (artikel 9)*

Met uitzondering van een technische wijziging teneinde rekening te houden met de nieuwe bepalingen van de artikelen 27 en 28, wordt het nemen van een gelijktijdige beslissing door de Kamers over de ontvankelijkheid en gegrondheid van individuele verzoekschriften krachtens het eerste lid van het gewijzigde artikel 29 bevorderd en tot beginsel verheven. Dit artikel bekrachtigt eigenlijk enkel de handelwijze die zich in het Hof heeft ontwikkeld. Hoewel het beginsel vroeger erin bestond dat de beslissing inzake de ontvankelijkheid afzonderlijk werd genomen, worden de beslissingen inzake de ontvankelijkheid en gegrondheid van individuele verzoekschriften thans vaak tegelijkertijd genomen. Een en ander biedt de griffie en de rechters van het Hof de mogelijkheid tijd te winnen bij de behandeling van de zaken, zonder evenwel afbreuk te doen aan het beginsel van de volledige inachtneming van de tegenpraak. Het Hof kan geval per geval evenwel altijd beslissen de voorkeur te geven aan een afzonderlijke beslissing inzake de ontvankelijkheid.

Deze wijziging heeft geen betrekking op de interstatelijke zaken. De regel van het vroegere artikel 29, derde lid, werd daarentegen expliciet behouden in het tweede lid van artikel 29 wat dergelijke verzoek-

telles requêtes. Le paragraphe 3 de l'ancien article 29 a été supprimé.

4.9. *Attributions de la Grande Chambre (article 10)*

Un nouveau paragraphe b a été ajouté à cet article afin de refléter la nouvelle fonction attribuée à la Grande Chambre par le présent Protocole, à savoir se prononcer sur les questions dont le Comité des ministres saisit la Cour en vertu du nouvel article 46, paragraphe 4 (question du respect par une Haute Partie contractante de son obligation de se conformer à un arrêt).

4.10. *Compétence de la Cour (article 11)*

Une référence a été insérée aux nouvelles procédures prévues à l'article 46 amendé.

4.11. *Conditions de recevabilité (article 12)*

Un nouveau critère de recevabilité est ajouté aux critères prévus à l'article 35. Comme cela est expliqué au paragraphe 39 ci-dessus, le but de cet amendement est de fournir à la Cour un outil supplémentaire qui devrait l'aider dans son travail de filtrage et lui permettre de consacrer plus de temps aux affaires qui justifient un examen au fond, que ce soit du point de vue de l'intérêt juridique du requérant individuel ou de celui plus général du droit de la Convention et de l'ordre public européen auquel celle-ci participe. Le nouveau critère poursuit donc le même but que d'autres changements fondamentaux introduits par le présent Protocole et les complète.

L'introduction de ce nouveau critère a été jugée nécessaire au vu de la charge de travail toujours croissante de la Cour. Il faut en particulier donner à la Cour une certaine souplesse en plus de celle dont elle bénéficie déjà par l'effet des critères de recevabilité existants, dont l'interprétation a été établie par la jurisprudence qui s'est développée sur plusieurs décennies et qu'il est donc difficile de changer. Il en est ainsi car il est très probable que le nombre de requêtes individuelles auprès de la Cour continuera d'augmenter, jusqu'à un point où les autres mesures prévues par le présent protocole risquent fort de s'avérer insuffisantes pour empêcher que le système de la Convention ne se trouve totalement paralysé, rendant le droit de requête individuelle illusoire dans la pratique.

Le nouveau critère peut conduire à ce que certaines affaires soient déclarées irrecevables alors qu'elles auraient pu donner lieu à un arrêt auparavant.

schriften betreft. Het derde lid van het vroegere artikel 29 is komen te vervallen.

4.9. *Bevoegdheden van de Grote Kamer (artikel 10)*

Aan dit artikel is een nieuw onderdeel b toegevoegd waaruit de nieuwe taak blijkt die krachtens dit Protocol aan de Grote Kamer is toegekend, namelijk uitspraak doen over de aangelegenheden die het Comité van ministers aan het Hof voorlegt in overeenstemming met het nieuwe artikel 46, vierde lid (vraag of een Hoge Verdragsluitende Partij verzuimd heeft te voldoen aan de verplichting ervan zich te houden aan een uitspraak).

4.10. *Rechtsmacht van het Hof (artikel 11)*

Een verwijzing naar de nieuwe procedures bedoeld in het gewijzigde artikel 46 is ingevoegd.

4.11. *Voorwaarden voor ontvankelijkheid (artikel 12)*

Een nieuw ontvankelijkheids criterium wordt toegevoegd aan de criteria bedoeld in artikel 35. Zoals *supra* uiteengezet, wordt beoogd dat het amendement het Hof een bijkomend middel aanreikt dat het moet helpen bij de schifting en het de mogelijkheid moet bieden meer tijd te besteden aan de zaken die een onderzoek naar de gegrondheid ervan verantwoorden, ongeacht of het uit het standpunt is van het rechtsbelang van de individuele verzoeker of meer algemeen van het recht van het Verdrag en van de openbare orde in Europa waarmee het verband houdt. Het nieuwe criterium streeft dus hetzelfde doel na als andere krachtens dit Protocol ingevoerde fundamentele wijzigingen en vult ze aan.

De invoering van dat nieuwe criterium werd noodzakelijk geacht gelet op de steeds toenemende werklast van het Hof. Aan het Hof moet enige soepelheid worden gegeven naast die waarover het reeds beschikt ingevolge de bestaande ontvankelijkheids criteria, waarvan de interpretatie was vastgesteld door de rechtspraak die zich in verschillende decennia heeft ontwikkeld en die bijgevolg moeilijk kan worden veranderd. Dat is zo want het aantal individuele verzoekschriften bij het Hof zal zeer waarschijnlijk blijven toenemen tot de andere maatregelen bedoeld in dit protocol ontoereikend dreigen te zijn om te voorkomen dat het stelsel van het Verdrag volledig wordt lam gelegd, zodat het individueel verzoekschriftrecht in de praktijk dode letter blijft.

Het nieuwe criterium kan ertoe leiden dat bepaalde zaken onontvankelijk worden verklaard terwijl zij vroeger tot een uitspraak hadden kunnen leiden. Toch

Cependant, son principal effet sera probablement qu'à long terme il permettra de trancher plus rapidement les affaires ne méritant pas d'être examinées au fond.

Une fois que les Chambres de la Cour auront développé des principes jurisprudentiels clairs, de nature objective et pouvant être appliqués directement, il sera plus facile pour la Cour d'appliquer le nouveau critère que d'autres critères de recevabilité, et ce également dans des affaires qui devraient de toute façon être déclarées irrecevables pour un autre motif.

Le principal élément de ce nouveau critère est la question de savoir si le requérant n'a subi aucun préjudice important. Il faut reconnaître que ces termes demandent à être interprétés (c'est là l'élément de souplesse supplémentaire qui a été introduit); il en va de même pour nombre d'autres termes utilisés dans la Convention, y compris pour certains autres critères de recevabilité. Comme dans ces autres cas, il s'agit de termes juridiques pouvant et devant faire l'objet d'une interprétation établissant des critères objectifs par le biais du développement progressif de la jurisprudence de la Cour.

Fermement opposé, tout au long des négociations, à l'introduction d'un critère de recevabilité susceptible de réduire nettement l'accès individuel à la Cour et introduisant la notion subjective et floue de l'absence de préjudice important, le gouvernement belge a souscrit à cet ultime libellé afin de ne pas mettre en péril l'ensemble des réformes contenues dans le Protocole et dans la mesure où deux clauses de sauvegarde viennent encadrer le critère de l'importance du préjudice subi par le requérant.

La première clause de sauvegarde a pour effet que, même lorsque le requérant n'a subi aucun préjudice important, la requête ne sera pas déclarée irrecevable si le respect des droits de l'homme garantis par la Convention et ses protocoles exige d'examiner la requête au fond. Le libellé de cet élément s'inspire de la seconde phrase de l'article 37, paragraphe 1, de la Convention, où il remplit une fonction similaire dans le contexte de la décision de rayer une requête du rôle.

Cette clause constitue, en réalité, un compromis entre deux critères. Le premier est celui selon lequel la requête pourrait être déclarée irrecevable si elle ne soulève aucune question grave relative à l'interprétation ou à l'application de la Convention ou de ses Protocoles, ni une question grave de caractère général. Ce critère découle d'une proposition du groupe d'experts se basant sur la demande de la Cour d'examiner la possibilité d'un rejet des requêtes ne soulevant pas de questions substantielles au regard de

zal het belangrijkste gevolg ervan waarschijnlijk zijn dat het op lange termijn mogelijk wordt de zaken waarvan de gegrondheid niet moet worden onderzocht, sneller te beslechten.

Zodra de Kamers van het Hof duidelijke, objectieve beginselen op het stuk van de rechtspraak zullen hebben ontwikkeld die rechtsreeks van toepassing zijn, zal het Hof het nieuwe criterium makkelijker kunnen toepassen dan andere ontvankelijkheids-criteria, en zulks eveneens in zaken die in ieder geval om een andere reden onontvankelijk zouden moeten worden verklaard.

Het belangrijkste aspect van dit nieuwe criterium is de vraag of de verzoeker geen wezenlijk nadeel heeft geleden. Het is duidelijk dat deze termen moeten worden geïnterpreteerd (dat is het aspect aanvullende soepelheid dat werd ingevoerd); zulks geldt ook voor heel wat andere in het Verdrag gebruikte termen, daaronder begrepen voor bepaalde andere ontvankelijkheidscriteria. Zoals in die andere gevallen betreft het juridische termen die kunnen en moeten worden geïnterpreteerd, waardoor objectieve criteria worden opgesteld door middel van de geleidelijke ontwikkeling van de rechtspraak van het Hof.

De Belgische regering was tijdens de gehele duur van de onderhandelingen fel gekant tegen de invoering van een ontvankelijkheids criterium waardoor de individuele toegang tot het Hof ernstig kan worden beperkt en waarmee het subjectieve en vage begrip ontbreken van wezenlijk nadeel wordt ingevoerd. Zij heeft deze laatste formulering aanvaard omdat zij de in het Protocol opgenomen hervormingen niet in gevaar wil brengen en omdat het criterium inzake het door de verzoeker geleden wezenlijk nadeel wordt afgebakend door twee vrijwaringsclausules.

De eerste vrijwaringsclausule leidt ertoe dat, zelfs ingeval de verzoeker geen wezenlijk nadeel heeft geleden, het verzoekschrift niet onontvankelijk zal worden verklaard ingeval de eerbiediging van de in het Verdrag en de protocollen omschreven rechten van de mens noopt tot onderzoek naar de gegrondheid van het verzoekschrift. De tekst ervan is gegrond op artikel 37, eerste lid, tweede zin, van het Verdrag, waarin het een soortgelijke functie vervult in de context van de beslissing een verzoekschrift van de rol te schrappen.

Deze clausule vormt in feite een compromis tussen twee criteria. Volgens het eerste criterium kan het verzoekschrift onontvankelijk worden verklaard indien daarin niet wordt gewezen op een ernstige vraag over de interpretatie of de toepassing van het Verdrag of de protocollen, dan wel op een ernstige kwestie van algemeen belang. Dit criterium vloeit voort uit een voorstel van de deskundigengroep op grond van het verzoek van het Hof te onderzoeken of verzoekschriften zonder wezenlijke vragen over het Verdrag

la Convention et les conséquences d'un tel changement sur sa charge de travail. Le second critère est celui, plus large, proposé par une majorité de juges de la Cour selon lequel le respect des droits de l'homme garantis par la Convention et ses Protocoles n'impose pas l'examen de la requête.

À cette première clause de sauvegarde s'ajoute une seconde. La Cour ne pourra jamais rejeter une requête au motif de sa banalité, si l'affaire n'a pas été dûment examinée par un tribunal interne. Cette clause, qui reflète le principe de subsidiarité, garantit qu'aux fins de l'application du nouveau critère de recevabilité toute affaire fera l'objet d'un examen juridictionnel, soit sur le plan national, soit sur le plan européen.

Ainsi, la formulation du nouveau critère est conçue pour éviter tout rejet d'une affaire justifiant un examen quant au fond. Sont ici surtout visées, comme cela est expliqué au paragraphe 39 ci-dessus, les affaires qui, malgré leur banalité, soulèvent des questions sérieuses d'application ou d'interprétation de la Convention ou des questions importantes relatives au droit national.

Lors de la signature du Protocole, la Belgique a d'ailleurs formulé une déclaration interprétative. Celle-ci insiste sur l'obligation pour la Cour d'établir des critères objectifs de définition, sur la nécessaire absence de rejet d'une affaire justifiant un examen au fond ainsi que la nécessité d'une jurisprudence claire et bien établie par les Chambres et la Grande Chambre de la Cour.

Il s'écoulera un certain temps avant que les Chambres et la Grande Chambre de la Cour n'aient établi des principes jurisprudentiels clairs quant au fonctionnement du nouveau critère dans des cas concrets. De toute évidence, comme il ressort de la formulation des articles 27 et 28, les formations composées d'un juge unique et les comités ne seront pas en mesure d'appliquer le nouveau critère en l'absence d'une telle jurisprudence.

Conformément à l'article 20, paragraphe 2, seconde phrase du présent Protocole, les formations de juge unique et les comités ne pourront pas utiliser le nouveau critère pendant une période de deux ans après l'entrée en vigueur du présent Protocole.

Conformément à la règle transitoire prévue à l'article 20, paragraphe 2, première phrase, du présent Protocole (voir également le paragraphe 105 ci-dessous), le nouveau critère de recevabilité ne peut être appliqué aux requêtes déclarées recevables avant l'entrée en vigueur du Protocole.

kunnen worden afgewezen en welke gevolgen een dergelijke verandering heeft voor de werklast van het Hof. Volgens het tweede ruimere, door de meeste rechters van het Hof voorgestelde criterium vereist de eerbiediging van de in het Verdrag en de protocollen omschreven rechten van de mens niet dat het onderzoek schrift wordt onderzocht.

Aan deze eerste vrijwaringsclausule wordt een tweede toegevoegd. Het Hof kan nooit een verzoekschrift afwijzen wegens de alledaagsheid ervan, ingeval de zaak niet naar behoren is behandeld door een nationaal gerecht. Deze clausule, die het subsidiariteitsbeginsel weergeeft, waarborgt dat met het oog op de toepassing van het nieuwe ontvankelijkheids criterium elke zaak op het stuk van de rechtspraak zal worden onderzocht op nationaal of op Europees vlak.

Het nieuwe criterium is zodanig geformuleerd dat enige afwijzing wordt voorkomen van een zaak in welke een onderzoek naar de gegrondheid ervan verantwoord is. Zoals uiteengezet *supra*, zijn *in casu* vooral de zaken die weliswaar alledaags zijn, maar aanleiding geven tot ernstige vragen betreffende de toepassing of de interpretatie van het Verdrag of tot belangrijke vragen betreffende het nationaal recht.

Bij de ondertekening van het Protocol heeft België overigens een interpretatieve verklaring afgelegd. In die verklaring wordt benadrukt dat het Hof moet voorzien in objectieve definiërende criteria, dat een zaak die een onderzoek naar de gegrondheid ervan verantwoordt niet mag worden afgewezen en dat de rechtspraak van de Kamers en de Grote Kamer van het Hof duidelijk en vast moet zijn.

Enige tijd zal verstrijken voordat de Kamers en de Grote Kamer van het Hof duidelijke beginselen op het stuk van de rechtspraak hebben opgesteld met betrekking tot de toepassing van het nieuwe criterium in concrete gevallen. Zoals blijkt uit de formulering van de artikelen 27 en 28, zullen de alleenzittende rechters en de comités uiteraard niet de mogelijkheid hebben het nieuwe criterium toe te passen bij gebrek aan een dergelijke rechtspraak.

Overeenkomstig artikel 20, tweede lid, tweede zin, van dit Protocol kunnen de alleenzittende rechters en de comités het nieuwe criterium niet toepassen gedurende een periode van twee jaar na de inwerkingtreding van dit Protocol.

Overeenkomstig de overgangsregel bedoeld in artikel 20, tweede lid, eerste zin, van dit Protocol (zie eveneens *infra*) kan het nieuwe ontvankelijkheids criterium niet worden toegepast op verzoekschriften die voorafgaand aan de inwerkingtreding van het Protocol ontvankelijk zijn verklaard.

4.12. Tierce intervention (article 13)

Cette disposition provient d'une demande expresse du Commissaire aux droits de l'homme du Conseil de l'Europe, soutenue par l'Assemblée parlementaire, dans sa Recommandation 1640 (2004) relative au 3e rapport annuel sur les activités du Commissaire aux droits de l'homme du Conseil de l'Europe (1er janvier-31 décembre 2002), adoptée le 26 janvier 2004.

Il est à l'heure actuelle déjà possible pour le président de la Cour, de sa propre initiative ou à la suite d'une demande, d'inviter le Commissaire aux droits de l'homme à intervenir dans les affaires pendantes. Afin de renforcer la défense de l'intérêt général, le troisième paragraphe ajouté à l'article 36 mentionne pour la première fois le Commissaire aux droits de l'homme dans le texte de la Convention en lui reconnaissant formellement un droit de tierce intervention. De par son expérience, le Commissaire pourra donner un éclairage utile à la Cour dans un certain nombre d'affaires, notamment celles qui mettent en évidence des lacunes structurelles ou systémiques de la Partie défenderesse ou d'autres Hautes Parties contractantes.

Le règlement de la Cour prévoit que la Cour communique la décision déclarant une requête recevable à toute Haute Partie contractante dont un ressortissant est requérant dans l'affaire en cause. Il n'est pas envisageable qu'une telle règle s'applique à l'égard du Commissaire car lui communiquer toutes les décisions de recevabilité est impossible du fait de leur nombre et de la charge de travail excessive que cela impliquerait pour le greffe. C'est alors au Commissaire lui-même de s'informer sur ce point. Les procédures pour exercer ce droit de tierce intervention, notamment les délais, ne seront pas nécessairement les mêmes qu'il s'agisse d'une Haute Partie contractante ou du Commissaire. Le règlement de la Cour définira les modalités d'application de ce paragraphe 3 de l'article 36.

Il n'a pas été jugé nécessaire d'amender l'article 36 à d'autres égards. En particulier, il a été décidé de ne pas prévoir la possibilité de la tierce intervention dans la nouvelle procédure de comité prévue à l'article 28, paragraphe 1.b, du fait de la simplicité des affaires à traiter au moyen de cette procédure.

4.13. Examen contradictoire de l'affaire (article 14)

L'article 38 reprend les dispositions du paragraphe 1.a de l'ancien article 38. Les modifications apportées visent à permettre à la Cour d'examiner l'affaire d'une façon contradictoire avec les représen-

4.12. Tussenkomst door derden (artikel 13)

Deze bepaling vloeit voort uit een uitdrukkelijk verzoek van de Commissaris voor de Mensenrechten van de Raad van Europa, gesteund door de Parlementaire Vergadering in Aanbeveling 1640 (2004) inzake het derde jaarlijkse rapport aangaande de activiteiten van de Commissaris voor de Mensenrechten van de Raad van Europa (1 januari — 31 december 2002), aangenomen op 26 januari 2004.

De voorzitter van het Hof kan thans reeds, op eigen initiatief of op verzoek, de Commissaris voor de Mensenrechten vragen om in hangende zaken op te treden. Teneinde de verdediging van het algemeen belang te versterken, wordt de Commissaris voor de Mensenrechten in het aan artikel 36 toegevoegde derde lid voor het eerst vermeld in de tekst van het Verdrag waarbij hem uitdrukkelijk het recht op tussenkomst door derden wordt toegekend. Op grond van zijn ervaring kan de Commissaris aan het Hof toelichting verstrekken betreffende een aantal zaken, inzonderheid in de zaken die wijzen op structurele gebreken van of tekortkomingen in het stelsel van de verwerende Partij of van andere Hoge Verdragsluitende Partijen.

In het Reglement van het Hof is bepaald dat het Hof de beslissing waarin een verzoekschrift ontvankelijk wordt verklaard mededeelt aan elke Hoge Verdragsluitende Partij waarvan een onderdaan in de betrokken zaak verzoeker is. Het is ondenkbaar dat een dergelijke regel van toepassing is ten opzichte van de Commissaris want het is onmogelijk hem alle beslissingen inzake ontvankelijkheid mee te delen, gelet op het aantal ervan en op de buitengewoon hoge werklast die zulks voor de griffie zou veroorzaken. Derhalve moet de Commissaris zich zelf terzake informeren. De procedures om dat recht op tussenkomst door derden uit te oefenen, inzonderheid de termijnen, zullen niet noodzakelijk dezelfde zijn ingeval het een Hoge Verdragsluitende Partij of de Commissaris betreft. In het Reglement van het Hof zullen de regels inzake de toepassing van dat derde lid van artikel 36 nader worden omschreven.

Het werd niet noodzakelijk geacht artikel 36 in andere opzichten te wijzigen. Er werd inzonderheid beslist niet te voorzien in de mogelijkheid van de tussenkomst door derden in de nieuwe procedure voor het comité bedoeld in artikel 28, eerste lid, onderdeel b, zulks wegens de eenvoud van de zaken die door middel van deze procedure worden behandeld.

4.13. Behandeling van de zaak (artikel 14)

Artikel 38 neemt de bepalingen over van het eerste lid, onderdeel a, van het vroegere artikel 38. De aangebrachte wijzigingen beogen het Hof de mogelijkheid te bieden de zaak te behandelen samen met de

tants des parties, et de procéder à une enquête à tout moment de la procédure et non plus seulement après la décision de recevabilité. Cette modification découle de celles apportées aux articles 28 et 29, qui favorisent la prise de décision conjointe sur la recevabilité et le fond des requêtes individuelles. Cette disposition s'appliquant avant même la décision sur la recevabilité, les Hautes Parties contractantes sont donc tenues de fournir toutes facilités nécessaires à la Cour avant ladite décision. L'obligation des Parties en la matière est donc renforcée. Il n'a pas été jugé nécessaire d'amender l'article 38 (ni l'article 34, dernière phrase) à d'autres égards, notamment en ce qui concerne l'éventuel non-respect de ces dispositions. Ces dispositions font déjà peser d'importantes obligations juridiques sur les Hautes Parties contractantes et, conformément à la pratique actuelle, tout problème que la Cour peut rencontrer au regard du respect de ces obligations peut être porté à l'attention du Comité des ministres afin qu'il prenne toute mesure qu'il estime nécessaire

4.14. Règlements amiables (article 15)

Les dispositions de l'article 39 sont en partie tirées de celles de l'ancien article 38, paragraphes 1.b et 2, ainsi que de l'ancien article 39. Pour une meilleure lisibilité de la Convention en matière de procédure de règlement amiable, il a été décidé de lui consacrer un article spécifique.

La mise en œuvre des nouveaux articles 28 et 29 devrait entraîner moins de décisions séparées sur la recevabilité des requêtes. Puisque, selon l'ancien article 38, paragraphe 1.b, ce n'était qu'après cette décision sur la recevabilité que la Cour se mettait à la disposition des parties en vue de parvenir à un règlement amiable, il était nécessaire d'adapter la procédure en la matière et de la rendre plus souple. La Cour a ainsi désormais la faculté de se mettre à la disposition des parties à tout moment de la procédure en vue de parvenir à un tel règlement amiable.

La conclusion de règlements amiables est par conséquent favorisée, de tels règlements pouvant être particulièrement utiles dans les affaires répétitives et dans les autres affaires ne soulevant pas une question de principe ou de modification du droit interne. Il va de soi que ces règlements amiables doivent s'inspirer du respect des droits de l'homme, conformément aux dispositions de l'article 39, paragraphe 1, amendé.

Le nouvel article 39 prévoit la surveillance de l'exécution des termes du règlement amiable par le

vertegenwoordigers van de partijen en nader onderzoek te verrichten in elk stadium van de procedure en niet enkel meer na de beslissing inzake ontvankelijkheid. Deze wijziging volgt uit de wijzigingen in de artikelen 28 en 29, die het nemen van een gelijktijdige beslissing over de ontvankelijkheid en gegrondheid van de individuele verzoekschriften bevorderen. Aangezien deze bepaling zelfs voor de beslissing inzake de ontvankelijkheid van toepassing is, moeten de Hoge Verdragsluitende Partijen aan het Hof alle noodzakelijke faciliteiten leveren voor voornoemde beslissing. De verplichting van de Partijen terzake is dus versterkt. Het werd niet noodzakelijk geacht artikel 38 (en artikel 34, laatste zin) in andere opzichten te wijzigen, inzonderheid wat de eventuele niet-inachtneming van die bepalingen betreft. Die bepalingen leggen reeds belangrijke juridische verplichtingen op aan de Hoge Verdragsluitende Partijen en, overeenkomstig de huidige handelwijze, kan enig probleem waarmee het Hof kan worden geconfronteerd inzake de inachtneming van die verplichtingen worden voorgelegd aan het Comité van ministers opdat het elke maatregel kan nemen die het nodig acht.

4.14. Minnelijke schikkingen (artikel 15)

De bepalingen van artikel 39 zijn gedeeltelijk ontleend aan die van het vroegere artikel 38, eerste lid, onderdeel b, en tweede lid, alsook van het vroegere artikel 39. Met het oog op een betere leesbaarheid van het Verdrag inzake de procedure voor minnelijke schikking werd beslist een specifiek artikel eraan te wijden.

De tenuitvoerlegging van de nieuwe artikelen 28 en 29 zou tot minder afzonderlijke beslissingen inzake de ontvankelijkheid van de verzoekschriften moeten leiden. Omdat overeenkomstig het vroegere artikel 38, eerste lid, onderdeel b, het Hof zich pas na die beslissing inzake de ontvankelijkheid ter beschikking stelde van de partijen teneinde tot een minnelijke schikking te komen, was het noodzakelijk de procedure terzake aan te passen en soepeler te maken. Zo heeft het Hof voortaan de mogelijkheid zich in elk stadium van de procedure ter beschikking te stellen van de partijen teneinde tot een dergelijke minnelijke schikking te komen.

De totstandbrenging van minnelijke schikkingen wordt bijgevolg aangemoedigd, aangezien dergelijke schikkingen bijzonder nuttig kunnen zijn in de repetitieve zaken en in de andere zaken die geen beginselkwestie of wijziging van het nationaal recht onderstellen. Die minnelijke schikkingen moeten uiteraard tot stand worden gebracht op basis van eerbiediging van de rechten van de mens, overeenkomstig de bepalingen van het gewijzigde artikel 39, eerste lid.

Het nieuwe artikel 39 voorziet erin dat het Comité van ministers toeziet op de tenuitvoerlegging van de voor-

Comité des ministres. Cette nouvelle disposition a été insérée pour répondre à une pratique qui s'était développée à la Cour. En effet, à la lumière du libellé de l'article 46, paragraphe 2, la Cour rendait un arrêt entérinant ce règlement amiable et non — comme cela était prévu par l'ancien article 39 de la Convention — une décision, qui, en tant que telle, n'était pas soumise à la surveillance du Comité des ministres. Cette pratique de la Cour s'expliquait par le fait que seule l'exécution des arrêts était surveillée par le Comité des ministres (ancien article 39). Cependant, il était reconnu que l'adoption d'un arrêt, et non d'une décision, en matière de règlement amiable pouvait avoir une connotation négative pour les Parties défenderesses, ce qui risquait d'être de nature à ne pas favoriser la conclusion de tels règlements amiables. La nouvelle procédure devrait pouvoir favoriser la conclusion de règlements amiables, ce qui déchargera aussi la Cour d'une partie de son travail. Le nouvel article 39 vise donc à octroyer au Comité des ministres un nouveau pouvoir de surveillance de l'exécution des décisions entérinant les termes des règlements amiables. Cet amendement ne vise nullement à réduire les possibilités actuelles de surveillance du Comité des ministres, notamment en ce qui concerne d'autres décisions de radiation du rôle prévues dans l'article 37. Il serait opportun que le Comité des ministres fasse une distinction plus claire, dans sa pratique, entre sa fonction de surveillance relevant du nouvel article 39, paragraphe 4 (règlements amiables), d'une part, et celle en vertu de l'article 46, paragraphe 2 (exécution des arrêts), d'autre part.

4.15. Force obligatoire et exécution des arrêts (article 16)

Les deux premiers paragraphes de l'article 46 reprennent les deux paragraphes de l'ancien article 46. Les paragraphes 3, 4 et 5 sont nouveaux.

Le nouvel article 46, en son paragraphe 3, habilite le Comité des ministres à demander à la Cour une interprétation d'un arrêt définitif, afin de faciliter la surveillance de son exécution. L'expérience du Comité des ministres dans la surveillance de l'exécution des arrêts démontre en effet que certaines difficultés peuvent surgir en raison d'avis divergents sur l'interprétation à donner à un arrêt de la Cour. La réponse apportée par la Cour permet alors de régler toute controverse sur la signification précise dudit arrêt. Le vote à la majorité qualifiée requis par la dernière phrase du paragraphe 3 montre que le Comité des ministres devrait faire un usage prudent de cette possibilité qui lui est offerte afin de ne pas surcharger la Cour.

waarden van de minnelijke schikking. Deze nieuwe bepaling werd ingevoegd om te beantwoorden aan een handelwijze die zich in het Hof had ontwikkeld. In het licht van artikel 46, tweede lid, deed het Hof immers een uitspraak die deze minnelijke schikking bekrachtigde en nam het geen — zoals was bepaald in het vroegere artikel 39 van het Verdrag — beslissing, die als dusdanig niet onder het toezicht van het Comité van ministers stond. Deze handelwijze van het Hof volgt uit het gegeven dat het Comité van ministers enkel op de tenuitvoerlegging van de uitspraken toezag (vroegere artikel 39). Toch werd erkend dat de goedkeuring van een uitspraak en niet van een beslissing inzake minnelijke schikkingen een negatieve connotatie kon hebben voor de verwerende Partijen, wat van die aard dreigde te zijn de totstandbrenging van dergelijke minnelijke schikkingen niet te bevorderen. De nieuwe procedure moet de totstandbrenging van minnelijke schikkingen kunnen bevorderen, wat het Hof ook zal ontlasten van een deel van het werk. Het nieuwe artikel 39 beoogt dus aan het Comité van ministers een nieuwe bevoegdheid toe te kennen inzake toezicht op de tenuitvoerlegging van de beslissingen die de voorwaarden van de minnelijke schikkingen bekrachtigen. Dit amendement strekt geenszins ertoe de huidige toezichtsmogelijkheden van het Comité van ministers te beperken, inzonderheid wat andere beslissingen inzake schrapping van de rol bedoeld in artikel 37 betreft. Het zou gepast zijn dat het Comité van ministers in het kader van zijn handelwijze een duidelijker onderscheid zou maken tussen de toezichtsfunctie bedoeld in het nieuwe artikel 39, vierde lid, (minnelijke schikkingen) enerzijds en die bedoeld in artikel 46, tweede lid, (tenuitvoerlegging van de uitspraken) anderzijds.

4.15. Bindende kracht en tenuitvoerlegging van uitspraken (artikel 16)

De eerste twee leden van artikel 46 nemen de twee leden van het vroegere artikel 46 over. Het derde, vierde en vijfde lid zijn nieuw.

Het nieuwe artikel 46, derde lid, machtigt het Comité van ministers om aan het Hof een interpretatie van een einduitspraak te vragen, teneinde het toezicht op de tenuitvoerlegging ervan te vergemakkelijken. De ervaring van het Comité van ministers betreffende het toezicht op de tenuitvoerlegging van de uitspraken toont immers aan dat bepaalde moeilijkheden kunnen ontstaan door uiteenlopende meningen over de interpretatie die aan een uitspraak van het Hof moet worden gegeven. Het antwoord van het Hof biedt de mogelijkheid elke discussie over de precieze betekenis van voornoemde uitspraak te sluiten. De stemming met een gekwalificeerde meerderheid vereist op grond van de laatste zin van het derde lid toont aan dat het Comité van ministers op voorzichtige wijze gebruik moet maken van deze mogelijkheid die wordt geboden teneinde het Hof niet te overbelasten.

Le but du nouveau paragraphe 3 est de permettre à la Cour de donner une interprétation d'un arrêt et non de se prononcer sur les mesures prises par une Haute Partie contractante pour se conformer à l'arrêt. Aucune limite de temps n'a été fixée pour l'introduction des demandes en interprétation car une question d'interprétation peut survenir à tout moment lors de l'examen de l'exécution d'un arrêt par le Comité des ministres. La Cour est libre de décider de quelle manière et sous quelle forme elle souhaite répondre à la demande. En principe, il revient à la formation de la Cour qui a rendu l'arrêt concerné de se prononcer sur la question d'interprétation. Le règlement de la Cour peut contenir des règles plus détaillées pour régir cette nouvelle procédure.

L'exécution rapide et complète des arrêts de la Cour est primordiale. Elle l'est encore plus lorsque ces arrêts concernent des affaires qui portent sur des lacunes structurelles afin d'éviter que la Cour ne soit engorgée par un grand nombre de requêtes répétitives. Il a donc été estimé indispensable, dans ce contexte, dès la Conférence ministérielle de Rome des 3-4 novembre 2000 (Résolution I), de renforcer les moyens mis à la disposition du Comité des ministres. Il est de la responsabilité collective des Parties à la Convention de préserver l'autorité de la Cour — et donc la crédibilité et l'efficacité du système de la Convention — face à une Haute Partie contractante qui, selon le Comité des ministres, refuserait de se conformer, expressément ou du fait de son comportement, à un arrêt définitif de la Cour dans un litige auquel il est partie.

Ainsi, les paragraphes 4 et 5 de l'article 46 habilite le Comité des ministres à saisir la Cour (qui siègera en Grande Chambre — voir le nouvel article 31, paragraphe *b*) d'un recours en manquement contre un tel État après l'avoir mis en demeure. La décision du Comité des ministres à cet égard requiert une majorité qualifiée, celle des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité. Cette procédure du recours en manquement n'a pas pour but de rouvrir devant la Cour la question de la violation déjà tranchée par le premier arrêt. Elle ne prévoit pas non plus que la Haute Partie contractante contre laquelle la Cour déclare qu'il y a eu violation de l'article 46, paragraphe 1, ait à verser une pénalité financière. Il est en effet considéré que la pression politique que constituerait un tel recours en manquement devant la Grande Chambre et l'arrêt de celle-ci devraient être suffisants pour que l'État concerné exécute l'arrêt initial de la Cour.

Het nieuwe derde lid beoogt aan het Hof de mogelijkheid te bieden een interpretatie te geven van een uitspraak en niet zich uit te spreken over de maatregelen genomen door een Hoge Verdragsluitende Partij om de uitspraak na te leven. Voor het indienen van vragen inzake de interpretatie werd geen tijdsbepanking bepaald want vragen betreffende de interpretatie kunnen te allen tijde voorkomen bij het onderzoek van de tenuitvoerlegging van een uitspraak door het Comité van ministers. Het Hof is vrij om te beslissen op welke wijze en in welke vorm het op de vraag wenst te antwoorden. In beginsel heeft de formatie van het Hof dat de betrokken uitspraak heeft gedaan het recht om zich over de vraag betreffende de interpretatie uit te spreken. Het Reglement van het Hof kan meer gedetailleerde regels bevatten om deze nieuwe procedure te regelen.

De snelle en volledige tenuitvoerlegging van de uitspraken van het Hof is uiterst belangrijk. Zulks des te meer ingeval die uitspraken verband houden met zaken die betrekking hebben op structurele gebreken teneinde te voorkomen dat het Hof vastloopt door een groot aantal repetitieve verzoekschriften. In die context werd het dus onontbeerlijk geacht vanaf de ministeriële Conferentie van Rome van 3-4 november 2000 (Resolutie I) de middelen ter beschikking gesteld van het Comité van ministers te versterken. De Partijen bij het Verdrag zijn samen aansprakelijk voor het behoud van het gezag van het Hof — en bijgevolg van de geloofwaardigheid en de doeltreffendheid van het stelsel van het Verdrag — ten aanzien van een Hoge Verdragsluitende Partij die volgens het Comité van ministers, uitdrukkelijk of door haar houding weigert zich te houden aan een einduitspraak van het Hof in een zaak waarbij zij partij is.

Het vierde en vijfde lid van artikel 46 machtigen het Comité van ministers bij het Hof (dat in de Grote Kamer zal zitting hebben — zie het nieuwe artikel 31, onderdeel *b*) beroep wegens niet-nakoming aanhangig te maken tegen een dergelijke Staat na die daarvan formeel in kennis te hebben gesteld. De beslissing van het Comité van ministers in dit opzicht vereist een gekwalificeerde meerderheid, namelijk een tweederde meerderheid van de vertegenwoordigers die gerechtigd zijn in het Comité zitting te hebben. Deze procedure van beroep wegens niet-nakoming strekt niet ertoe de vraag inzake de schending waarover reeds werd beslist door de eerste uitspraak te heropenen voor het Hof. Zij voorziet ook niet erin dat de Hoge Verdragsluitende Partij ten aanzien van welke het Hof stelt dat er sprake is geweest van een schending van artikel 46, eerste lid, een geldboete moet betalen. De politieke druk die een dergelijk beroep wegens niet-nakoming voor de Grote Kamer vormt en de uitspraak van laatstgenoemde zouden immers moeten volstaan opdat de betrokken staat de oorspronkelijke uitspraak van het Hof ten uitvoer legt.

Cette procédure de recours en manquement ne devrait être utilisée par le Comité des ministres que dans des situations exceptionnelles. Il est toutefois apparu nécessaire de doter le Comité des ministres, qui reste l'organe compétent pour surveiller l'exécution des arrêts de la Cour, d'un plus large éventail de moyens de pression pour assurer l'exécution des arrêts. En effet, actuellement, la mesure ultime parmi celles à la disposition du Comité des ministres est le recours à l'article 8 du Statut du Conseil de l'Europe (suspension du droit de vote au Comité des ministres, voire expulsion de l'Organisation). C'est une mesure extrême dont l'application serait contre-productive dans la plupart des cas; en effet, la Haute Partie contractante qui se trouve dans la situation envisagée au paragraphe 4 de l'article 46 doit, plus que toute autre, continuer à être soumise à la discipline du Conseil de l'Europe. Le nouvel article 46 ajoute donc de nouvelles possibilités de pression à celles qui existent déjà. La simple existence d'une telle procédure de recours en manquement et la menace d'y avoir recours devraient avoir un nouvel effet incitatif efficace quant à l'exécution des arrêts de la Cour. Il est prévu que le résultat de la procédure en manquement donne lieu à un arrêt de la Cour.

4.16. Signature et ratification (article 17)

L'article 59 a été amendé en vue de l'éventuelle adhésion de l'Union européenne à la Convention. Un nouveau deuxième paragraphe prévoit cette possibilité, afin de prendre en compte les développements qui ont eu lieu au sein de l'Union européenne, notamment dans le contexte du traité constitutionnel, en ce qui concerne l'adhésion à la Convention, (Article I-9, § 2 du traité constitutionnel européen).

Il doit être souligné que des modifications additionnelles à la Convention seront nécessaires afin de rendre une telle adhésion possible d'un point de vue juridique et technique. Le CDDH a adopté en 2002 un rapport identifiant ces questions (document DG-II (2002)006). Ce rapport a été transmis au Comité des ministres qui en a pris note. Le CDDH a estimé que ces modifications pourraient être introduites soit par un protocole d'amendement à la Convention soit par un traité d'adhésion à conclure entre l'Union européenne, d'une part, et les États Parties à la Convention, d'autre part. Bien que le CDDH ait exprimé une préférence pour la seconde solution, il a été jugé préférable de ne pas faire référence à un possible traité d'adhésion dans l'actuel Protocole afin de garder toutes les options ouvertes dans le futur.

Het Comité van ministers zou deze procedure van beroep wegens niet-nakoming enkel in uitzonderlijke situaties mogen aanwenden. Het is evenwel noodzakelijk gebleken het Comité van ministers, dat het bevoegde orgaan blijft om op de tenuitvoerlegging van de uitspraken van het Hof toe te zien, van een ruimer gamma van drukingsmiddelen te voorzien met het oog op de tenuitvoerlegging van de uitspraken. Momenteel is de uiterste maatregel onder die waarover het Comité van ministers beschikt immers de aanwending van artikel 8 van het Statuut van de Raad van Europa (schorsing van het stemrecht in het Comité van ministers, zelfs uitsluiting uit de Organisatie). Het is een extreme maatregel waarvan de toepassing in de meeste gevallen contraproductief zou zijn, want de Hoge Verdragsluitende Partij die zich in de in het vierde lid van artikel 46 bedoelde situatie bevindt moet immers, meer dan elke andere, onderworpen blijven aan de tucht van de Raad van Europa. Het nieuwe artikel 46 voegt dus nieuwe drukingsmogelijkheden toe aan de reeds bestaande. Het loutere bestaan van een dergelijke procedure van beroep wegens niet-nakoming en de dreiging gebruik ervan te maken moet een nieuwe doeltreffende en aansprekende gevolgen hebben inzake de tenuitvoerlegging van de uitspraken van het Hof. Er is bepaald dat het resultaat van de procedure van beroep wegens niet-nakoming aanleiding geeft tot een uitspraak van het Hof.

4.16. Ondertekening en bekrachtiging (artikel 17)

Artikel 59 werd gewijzigd met het oog op de eventuele toetreding van de Europese Unie tot het Verdrag. In die mogelijkheid is voorzien in een nieuw tweede lid teneinde rekening te houden met de ontwikkelingen die in de Europese Unie plaatsvonden, inzonderheid in de context van de grondwet, wat de toetreding tot het Verdrag betreft., (Artikel I-9, § 2 van de Europese Grondwet)

Er moet worden onderstreept dat aanvullende wijzigingen in het Verdrag nodig zullen zijn om een dergelijke toetreding op juridisch en technisch vlak mogelijk te maken. De Stuurgroep Rechten van de Mens heeft in 2002 een verslag goedgekeurd dat daarvan melding maakte (document DG-II(2002)006). Dit verslag werd aan het Comité van ministers bezorgd dat ervan nota heeft genomen. De Stuurgroep Rechten van de Mens was van oordeel dat die wijzigingen konden worden ingevoerd door een protocol tot wijziging van het Verdrag of door een toetredingsverdrag dat moet worden gesloten tussen de Europese Unie enerzijds en de Staten die Partij zijn bij het Verdrag anderzijds. Hoewel de Stuurgroep Rechten van de Mens een voorkeur voor de tweede oplossing had uitgedrukt, werd de voorkeur eraan gegeven in het huidige Verdrag niet naar een mogelijk toetredingsverdrag te verwijzen teneinde alle opties in de toekomst open te laten.

Au moment de la rédaction du présent Protocole, il n'était pas encore possible de commencer à négocier — et encore moins de conclure un accord — avec l'Union européenne sur les termes d'une éventuelle adhésion de cette dernière à la Convention, simplement parce que l'Union européenne ne disposait pas encore de la compétence pour le faire. Il était de ce fait impossible d'inclure dans le présent Protocole les autres modifications à la Convention nécessaires pour permettre une telle adhésion. Par conséquent, une seconde procédure de ratification sera nécessaire pour ce qui est de ces modifications supplémentaires, qu'elles soient incluses dans un protocole d'amendement ou dans un traité d'adhésion.

4.17. Dispositions finales et transitoires (articles 18 à 22)

L'article 18 du Protocole est l'une des clauses finales habituelles incluses dans les traités préparés au sein du Conseil de l'Europe. Ce Protocole ne contient aucune disposition sur les réserves. Par sa nature même, ce Protocole d'amendement exclut la formulation de réserves.

L'article 19 est l'une des clauses finales habituelles incluses dans les traités préparés au sein du Conseil de l'Europe. Le délai de trois mois qui y figure est celui qui a été choisi pour les Protocoles n°s 12 et 13. Comme la mise en œuvre de la réforme est urgente, ce délai a été choisi plutôt que celui d'un an qui a été préféré pour le Protocole n° 11. En effet, pour le Protocole n° 11, le délai d'un an était nécessaire afin de pouvoir mettre en place la nouvelle Cour et, notamment, procéder à l'élection des juges.

Le premier paragraphe de l'article 20 confirme que, dès l'entrée en vigueur du présent Protocole, ses dispositions peuvent s'appliquer immédiatement à toutes les requêtes pendantes afin de ne pas retarder l'impact de l'efficacité accrue du système qui résultera du Protocole. Eu égard à l'article 35, paragraphe 4 *in fine*, de la Convention, il a été jugé nécessaire d'indiquer, au second paragraphe, première phrase, de l'article 20 du Protocole d'amendement, que le nouveau critère de recevabilité inséré par l'article 13 du présent Protocole dans l'article 35, paragraphe 3.b, de la Convention ne s'applique pas aux requêtes déclarées recevables avant l'entrée en vigueur du Protocole. La seconde phrase du second paragraphe réserve explicitement, pour une période de deux ans après l'entrée en vigueur du présent Protocole, l'application du nouveau critère de recevabilité aux Chambres et à la Grande Chambre de la Cour. Cette règle reflète la nécessité de développer une jurisprudence relative à l'interprétation de ce nouveau critère

Bij het opstellen van dit Protocol was het nog niet mogelijk te starten met onderhandelingen — en nog minder om een akkoord te sluiten — met de Europese Unie over de voorwaarden van een eventuele toetreding van deze laatste tot het Verdrag, zulks omdat de Europese Unie nog niet bevoegd was dat te doen. Derhalve was het onmogelijk in dit Protocol de andere wijzigingen in het Verdrag op te nemen die noodzakelijk zijn om een dergelijke toetreding mogelijk te maken. Bijgevolg zal een tweede bekrachtigingsprocedure noodzakelijk zijn voor die aanvullende wijzigingen, ongeacht of zij in een protocol houdende amendering of in een toetredingsverdrag worden opgenomen.

4.17. Slot- en overgangsbepalingen (artikelen 18 tot 22)

Artikel 18 van het Protocol is een van de traditionele slotbepalingen van de verdragen uitgewerkt in de Raad van Europa. Dit Protocol bevat geen enkele bepaling inzake de voorbehouden. Door de aard zelf van dit Protocol houdende amendering is de formulering van voorbehouden uitgesloten.

Artikel 19 is een van de traditionele slotbepalingen van de verdragen uitgewerkt in de Raad van Europa. De termijn van drie maanden die erin voorkomt is die welke waarvoor is geopteerd voor de Protocollen nr. 12 en nr. 13. Aangezien de tenuitvoerlegging van de hervorming dringend is, werd veeleer voor deze termijn gekozen dan voor die van een jaar waaraan de voorkeur werd gegeven voor Protocol nr. 11. Voor Protocol 11 was de termijn van een jaar immers noodzakelijk teneinde het nieuwe Hof te kunnen oprichten en inzonderheid te kunnen overgaan tot de verkiezing van de rechters.

In het eerste lid van artikel 20 wordt bevestigd dat vanaf de inwerkingtreding van dit Protocol, de bepalingen ervan onmiddellijk van toepassing kunnen zijn op alle verzoekschriften die aanhangig zijn teneinde de impact van de verhoogde doeltreffendheid van het systeem volgend uit het Protocol niet in het gedrang te brengen. Gelet op artikel 35, vierde lid *in fine*, van het Verdrag werd het noodzakelijk geacht in artikel 20, tweede lid, eerste zin, van het Protocol te vermelden dat het nieuwe ontvankelijkheids criterium dat krachtens artikel 13 van dit Protocol wordt ingevoegd in artikel 35, derde lid, onderdeel b, van het Verdrag niet van toepassing is op verzoekschriften die voorafgaand aan de inwerkingtreding van het Protocol ontvankelijk zijn verklaard. De tweede zin van het tweede lid behoudt, voor een periode van twee jaar na de inwerkingtreding van dit Protocol, de toepassing van het nieuwe ontvankelijkheids criterium uitdrukkelijk voor aan de Kamers en de Grote Kamer van het Hof. Die regel geeft de noodzaak weer een

avant qu'il puisse être appliqué par les formations de juge unique ou par les comités.

L'article 21 contient des règles transitoires pour accompagner l'introduction de la nouvelle disposition de l'article 23, paragraphe 1, sur la durée du mandat des juges (les paragraphes 2 à 4 du nouvel Article 23 ne sont nullement affectés par ces règles transitoires). Les mandats des juges ne prendront pas fin à la date de l'entrée en vigueur du présent Protocole, mais se poursuivront après celle-ci. De plus, la durée de ces mandats sera prolongée conformément à la règle de la première ou à celle de la seconde phrase de l'article 21, selon que les juges accomplissent leur premier mandat à la date de l'entrée en vigueur du Protocole ou non. Ces règles visent à éviter une situation dans laquelle, à quelque moment précis que ce soit, un grand nombre de juges seraient remplacés par de nouveaux juges. Elles cherchent à atténuer les effets, après l'entrée en vigueur du Protocole, de l'existence sous l'ancien système — pour des raisons liées aux élections — de deux groupes principaux de juges dont les mandats expirent en même temps. Du fait de ces règles, les deux groupes en question seront divisés en groupes plus petits, qui, à leur tour, entraîneront des élections de juges qui seront échelonnées. L'article 23 amendé devrait entraîner la disparition progressive de ces groupes.

Aux fins de la première phrase de l'article 21, il convient de considérer que les juges achevant le mandat de leur prédécesseur conformément à l'ancien article 23, paragraphe 5, accomplissent leur premier mandat. La seconde phrase s'applique aux autres juges, à condition que leur mandat n'ait pas pris fin à la date de l'entrée en vigueur du Protocole.

L'article 22 est l'une des clauses finales habituelles incluses dans les traités préparés au sein du Conseil de l'Europe.

Le ministre des Affaires étrangères,

Karel DE GUCHT.

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX.

rechtspraak te ontwikkelen inzake de interpretatie van dit nieuwe criterium voordat het kan worden toegepast door de alleenzittende rechters of door de comités.

Artikel 21 bevat overgangsbepalingen ter begeleiding van de invoering van de nieuwe bepaling van artikel 23, eerste lid, betreffende de ambtstermijn van rechters (die overgangsbepalingen doen geenszins afbreuk aan het tweede tot vierde lid van het nieuwe artikel 23). De ambtstermijnen van de rechters eindigen niet op de datum van de inwerkingtreding van dit Protocol maar worden daarna voortgezet. Bovendien zullen die ambtstermijnen worden verlengd overeenkomstig de regel van de eerste of die van de tweede zin van artikel 21, naargelang de rechters op de datum van de inwerkingtreding van het Protocol al dan niet hun eerste ambtsperiode vervullen. Deze regels beogen te voorkomen dat een groot aantal rechters, op welk tijdstip dan ook, door nieuwe rechters zou worden vervangen. Zij proberen de gevolgen te beperken, na de inwerkingtreding van het Protocol, van het bestaan onder het oude systeem — om redenen verbonden met de verkiezingen — van twee hoofdgroepen van rechters waarvan de ambtstermijnen tegelijkertijd eindigen. Door deze regels zullen de twee betrokken groepen in kleinere groepen worden verdeeld die op hun beurt zullen leiden tot verkiezingen van rechters die met vaste tussenpozen plaatsvinden. Het gewijzigde artikel 23 zou ertoe moeten leiden dat die groepen geleidelijk verdwijnen.

Voor de toepassing van de eerste zin van artikel 21 moet ervan worden uitgegaan dat de rechters die de ambtstermijn van hun voorganger voltooiën overeenkomstig het vroegere artikel 23, vijfde lid, hun eerste ambtsperiode vervullen. De tweede zin is op de andere rechters van toepassing, op voorwaarde dat hun ambtstermijn niet is geëindigd op de datum van de inwerkingtreding van het Protocol.

Artikel 22 is een van de gebruikelijke slotbepalingen van de verdragen uitgewerkt in de Raad van Europa.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Karel DE GUCHT.

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX.

PROJET DE LOI

ALBERT II,

Roi des Belges,

À tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre des Affaires étrangères et de Notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre ministre des Affaires étrangères et Notre ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives et de déposer au Sénat le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Le Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention, fait à Strasbourg le 13 mai 2004, sortira son plein et entier effet.

Donné à Châteauneuf-de-Grasse, le 19 avril 2006.

ALBERT

Par le Roi :

Le ministre des Affaires étrangères,

Karel DE GUCHT.

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX.

WETSONTWERP

ALBERT II,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Buitenlandse Zaken en van Onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze minister van Buitenlandse Zaken en Onze minister van Justitie zijn ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Senaat in te dienen :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Protocol nr. 14 bij het Verdrag inzake de bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, tot wijziging van het controlesysteem van het Verdrag, gedaan te Straatsburg op 13 mei 2004, zal volkomen gevolgd hebben.

Gegeven te Châteauneuf-de-Grasse, 19 april 2006.

ALBERT

Van Koningswege :

De minister van Buitenlandse Zaken,

Karel DE GUCHT.

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX.

PROTOCOLE N° 14

à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention.

Préambule

LES ÉTATS MEMBRES DU CONSEIL DE L'EUROPE, signataires du présent Protocole à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée « la Convention »),

VU LA RÉOLUTION n° 1 et la Déclaration adoptées lors de la Conférence ministérielle européenne sur les droits de l'homme, tenue à Rome les 3 et 4 novembre 2000;

VU LES DÉCLARATIONS adoptées par le Comité des ministres le 8 novembre 2001, le 7 novembre 2002 et le 15 mai 2003, lors de ses 109e, 111e et 112e Sessions respectivement;

VU L'AVIS n° 251 (2004), adopté par l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe le 28 avril 2004;

CONSIDÉRANT qu'il est nécessaire et urgent d'amender certaines dispositions de la Convention afin de maintenir et de renforcer l'efficacité à long terme du système de contrôle en raison principalement de l'augmentation continue de la charge de travail de la Cour européenne des Droits de l'Homme et du Comité des ministres du Conseil de l'Europe;

CONSIDÉRANT, en particulier, qu'il est nécessaire de veiller à ce que la Cour continue de jouer son rôle prééminent dans la protection des droits de l'homme en Europe,

SONT CONVENUS DE CE QUI SUIT:

Article 1

Le paragraphe 2 de l'article 22 de la Convention est supprimé.

Article 2

L'article 23 de la Convention est modifié comme suit:

« Article 23 — Durée du mandat et révocation

1. Les juges sont élus pour une durée de neuf ans. Ils ne sont pas rééligibles.

2. Le mandat des juges s'achève dès qu'ils atteignent l'âge de 70 ans.

3. Les juges restent en fonction jusqu'à leur remplacement. Ils continuent toutefois de connaître des affaires dont ils sont déjà saisis.

4. Un juge ne peut être relevé de ses fonctions que si les autres juges décident, à la majorité des deux tiers, que ce juge a cessé de répondre aux conditions requises. »

Article 3

L'article 24 de la Convention est supprimé.

VERTALING**PROTOCOL Nr. 14**

bij het Verdrag inzake de bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, tot wijziging van het controlesysteem van het Verdrag.

Preambule

DE LIDSTATEN VAN DE RAAD VAN EUROPA, die dit Protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950 (hierna te noemen, « het Verdrag ») hebben ondertekend,

GELET OP RESOLUTIE nr. 1 en de Verklaring aangenomen op de Europese ministeriële Conferentie inzake de rechten van de mens die op 3 en 4 november 2000 plaatsvond te Rome;

GELET OP DE VERKLARINGEN aangenomen door het Comité van ministers op 8 november 2001, 7 november 2002 en 15 mei 2003 tijdens respectievelijk de honderdnegende, honderdelfde en honderdwaalfde zitting;

GELET OP OPINIE nr. 251 (2004) aangenomen door de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa van 28 april 2004;

OVERWEGENDE dat het dringend noodzakelijk is een aantal bepalingen van het Verdrag te wijzigen teneinde de doeltreffendheid van het controlesysteem voor de lange termijn te handhaven en te verbeteren, voornamelijk gezien de toenemende werkdruk van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en van het Comité van ministers van de Raad van Europa;

IN HET BIJZONDER overwegende de noodzaak te waarborgen dat het Hof zijn preëminente rol bij de bescherming van de mensenrechten in Europa kan blijven spelen;

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1

Het tweede lid van artikel 22 van het Verdrag komt te vervallen.

Artikel 2

Artikel 23 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd:

« Artikel 23 — Ambtstermijn en ontheffing uit het ambt

1. De rechters worden gekozen voor een periode van negen jaar. Zij zijn niet herkiesbaar.

2. De ambtstermijn van rechters eindigt wanneer zij de leeftijd van 70 jaar bereiken.

3. De rechters blijven in functie tot hun vervanging. Zij handelen evenwel de zaken af die zij reeds in behandeling hebben.

4. Een rechter kan slechts van zijn functie worden ontheven indien de overige rechters bij een meerderheid van tweederde besluiten dat die rechter niet meer aan de vereiste voorwaarden voldoet. »

Artikel 3

Artikel 24 van het Verdrag komt te vervallen.

Article 4

L'article 25 de la Convention devient l'article 24 et son libellé est modifié comme suit :

« Article 24 — Greffe et rapporteurs

1. La Cour dispose d'un greffe dont les tâches et l'organisation sont fixées par le règlement de la Cour.

2. Lorsqu'elle siège en formation de juge unique, la Cour est assistée de rapporteurs qui exercent leurs fonctions sous l'autorité du président de la Cour. Ils font partie du greffe de la Cour. »

Article 5

L'article 26 de la Convention devient l'article 25 (« Assemblée plénière ») et son libellé est modifié comme suit :

1. À la fin du paragraphe d, la virgule est remplacée par un point-virgule et le mot « et » est supprimé.

2. À la fin du paragraphe e, le point est remplacé par un point-virgule.

3. Un nouveau paragraphe f est ajouté, dont le libellé est :

« f) fait toute demande au titre de l'article 26, paragraphe 2. »

Article 6

L'article 27 de la Convention devient l'article 26 et son libellé est modifié comme suit :

« Article 26 — Formations de juge unique, comités, Chambres et Grande Chambre

1. Pour l'examen des affaires portées devant elle, la Cour siège en formations de juge unique, en comités de trois juges, en Chambres de sept juges et en une Grande Chambre de dix-sept juges. Les Chambres de la Cour constituent les comités pour une période déterminée.

2. À la demande de l'Assemblée plénière de la Cour, le Comité des ministres peut, par une décision unanime et pour une période déterminée, réduire à cinq le nombre de juges des Chambres.

3. Un juge siégeant en tant que juge unique n'examine aucune requête introduite contre la Haute Partie contractante au titre de laquelle ce juge a été élu.

4. Le juge élu au titre d'une Haute Partie contractante partie au litige est membre de droit de la Chambre et de la Grande Chambre. En cas d'absence de ce juge, ou lorsqu'il n'est pas en mesure de siéger, une personne choisie par le président de la Cour sur une liste soumise au préalable par cette Partie siège en qualité de juge.

5. Font aussi partie de la Grande Chambre, le président de la Cour, les vice-présidents, les présidents des Chambres et d'autres juges désignés conformément au règlement de la Cour. Quand l'affaire est déferée à la Grande Chambre en vertu de l'article 43, aucun juge de la Chambre qui a rendu l'arrêt ne peut y siéger, à l'exception du président de la Chambre et du juge ayant siégé au titre de la Haute Partie contractante intéressée. »

Artikel 4

Artikel 25 van het Verdrag wordt artikel 24 en de tekst wordt als volgt gewijzigd :

« Artikel 24 — Griffie en rapporteurs :

1. Het Hof beschikt over een griffie, waarvan de taken en de organisatie worden vastgesteld in het reglement van het Hof.

2. Indien het Hof zitting houdt als alleenzittende rechter, wordt het bijgestaan door rapporteurs die fungeren onder de bevoegdheid van de President van het Hof. Zij maken deel uit van de griffie van het Hof. »

Artikel 5

Artikel 26 van het Verdrag wordt artikel 25 (« Hof in voltallige vergadering bijeen ») en de tekst ervan wordt als volgt gewijzigd :

1. De komma aan het einde van onderdeel d wordt vervangen door een puntkomma en het woord „en' » wordt geschrapt.

2. De punt aan het einde van onderdeel e wordt vervangen door een puntkomma.

3. Een nieuw onderdeel f wordt ingevoegd dat luidt als volgt :

« f) dient verzoeken in uit hoofde van artikel 26, tweede lid. »

Artikel 6

Artikel 27 van het Verdrag wordt artikel 26 en de tekst wordt als volgt gewijzigd :

« Artikel 26 — Alleenzittende rechters, comités, Kamers en Grote Kamer

1. Ter behandeling van bij het Hof aanhangig gemaakte zaken, houdt het Hof zitting als alleenzittende rechter, in comités van drie rechters, in Kamers van zeven rechters en in een Grote Kamer van zeventien rechters. De Kamers van het Hof stellen comités in voor bepaalde tijd.

2. Op verzoek van het Hof in voltallige vergadering bijeen, kan het Comité van ministers, bij eenparig besluit, en voor een bepaalde termijn, het aantal rechters van de Kamers beperken tot vijf.

3. Alleenzittende rechters behandelen geen verzoekschriften ingediend tegen de Hoge Verdragsluitende Partij voor welke die rechters zijn gekozen.

4. De rechter die is gekozen voor de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij maakt van rechtswege deel uit van de Kamer en de Grote Kamer. In geval van ontstentenis of belet van die rechter, wijst de President van het Hof een persoon van een vooraf door die Partij overgelegde lijst aan om daarin als rechter zitting te hebben.

5. De Grote Kamer bestaat mede uit de President van het Hof, de Vice-Presidenten, de voorzitters van de Kamers en andere rechters, aangewezen overeenkomstig het reglement van het Hof. Wanneer een zaak op grond van artikel 43 naar de Grote Kamer wordt verwezen, mag een rechter van de Kamer die uitspraak heeft gedaan, geen zitting nemen in de Grote Kamer, met uitzondering van de voorzitter van de Kamer en de rechter die daarin zitting had voor de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij. »

Article 7

Après le nouvel article 26, un nouvel article 27 est inséré dans la Convention, dont le libellé est :

« Article 27 — Compétence des juges uniques

1. Un juge unique peut déclarer une requête introduite en vertu de l'article 34 irrecevable ou la rayer du rôle lorsqu'une telle décision peut être prise sans examen complémentaire.

2. La décision est définitive.

3. Si le juge unique ne déclare pas une requête irrecevable ou ne la rayer pas du rôle, ce juge la transmet à un comité ou à une Chambre pour examen complémentaire. »

Article 8

L'article 28 de la Convention est modifié comme suit :

« Article 28 — Compétence des comités

1. Un comité saisi d'une requête individuelle introduite en vertu de l'article 34 peut, par vote unanime,

a) la déclarer irrecevable ou la rayer du rôle lorsqu'une telle décision peut être prise sans examen complémentaire; ou

b) la déclarer recevable et rendre conjointement un arrêt sur le fond lorsque la question relative à l'interprétation ou à l'application de la Convention ou de ses Protocoles qui est à l'origine de l'affaire fait l'objet d'une jurisprudence bien établie de la Cour.

2. Les décisions et arrêts prévus au paragraphe 1 sont définitifs.

3. Si le juge élu au titre de la Haute Partie contractante partie au litige n'est pas membre du comité, ce dernier peut, à tout moment de la procédure, l'inviter à siéger en son sein en lieu et place de l'un de ses membres, en prenant en compte tous facteurs pertinents, y compris la question de savoir si cette Partie a contesté l'application de la procédure du paragraphe 1.b. »

Article 9

L'article 29 de la Convention est amendé comme suit :

1. Le libellé du paragraphe 1 est modifié comme suit : « Si aucune décision n'a été prise en vertu des articles 27 ou 28, ni aucun arrêt rendu en vertu de l'article 28, une Chambre se prononce sur la recevabilité et le fond des requêtes individuelles introduites en vertu de l'article 34. La décision sur la recevabilité peut être prise de façon séparée. »

2. Est ajoutée à la fin du paragraphe 2 une nouvelle phrase, dont le libellé est : « Sauf décision contraire de la Cour dans des cas exceptionnels, la décision sur la recevabilité est prise séparément. »

3. Le paragraphe 3 est supprimé.

Artikel 7

Na het nieuwe artikel 26 wordt een nieuw artikel 27 in het Verdrag gevoegd dat luidt als volgt :

« Artikel 27 — Bevoegdheden van de alleenzittende rechters

1. De alleenzittende rechter kan een op grond van artikel 34 ingediend verzoekschrift niet-ontvankelijk verklaren of van de rol van het Hof schrappen, indien deze beslissing zonder nader onderzoek kan worden genomen.

2. De beslissing geldt als einduitspraak.

3. Indien de alleenzittende rechter een verzoekschrift ontvankelijk verklaart of niet van de rol schrapt, verwijst deze het door naar een comité of Kamer voor verdere behandeling. »

Artikel 8

Artikel 28 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

« Artikel 28 — Bevoegdheden van comités

1. Ter zake van een op grond van artikel 34 ingediend verzoekschrift kan het comité, met eenparigheid van stemmen,

a) het niet-ontvankelijk verklaren of van de rol schrappen, wanneer deze beslissing zonder nader onderzoek kan worden genomen; of

b) het ontvankelijk verklaren en tegelijkertijd uitspraak doen over de gegrondheid, indien de onderliggende vraag van de zaak, betreffende de interpretatie of de toepassing van het Verdrag of de Protocollen daarbij, reeds behoort tot de vaste rechtspraak van het Hof.

2. Beslissingen en uitspraken op grond van het eerste lid gelden als einduitspraken.

3. Indien de rechter die voor de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij is gekozen geen lid is van het comité, kan het comité die rechter in elk stadium van de procedure uitnodigen de plaats in te nemen van een van de leden van het comité, met inachtneming van alle relevante factoren, waaronder de vraag of die Partij bezwaar heeft gemaakt tegen de toepassing van de procedure vervat in het eerste lid, onderdeel b. »

Artikel 9

Artikel 29 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd : « Indien geen beslissing ingevolge artikel 27 of 28 is genomen, of geen uitspraak is gedaan uit hoofde van artikel 28, doet een Kamer uitspraak over de ontvankelijkheid en gegrondheid van individuele verzoekschriften ingediend op grond van artikel 34. De beslissing inzake ontvankelijkheid kan afzonderlijk worden genomen. »

2. Aan het einde van het tweede lid wordt een nieuwe zin toegevoegd, die luidt als volgt : « De beslissing inzake de ontvankelijkheid wordt afzonderlijk genomen, tenzij het Hof, in uitzonderlijke gevallen, anders beslist. »

3. Het derde lid komt te vervallen.

Article 10

L'article 31 de la Convention est amendé comme suit :

1. À la fin du paragraphe a, le mot « et » est supprimé.

2. Le paragraphe b devient le paragraphe c et un nouveau paragraphe b est inséré, dont le libellé est :

« b) se prononce sur les questions dont la Cour est saisie par le Comité des ministres en vertu de l'article 46, paragraphe 4; et »

Article 11

L'article 32 de la Convention est amendé comme suit :

À la fin du paragraphe 1, une virgule et le nombre 46 sont insérés après le nombre 34.

Article 12

Le paragraphe 3 de l'article 35 de la Convention est modifié comme suit :

« 3. La Cour déclare irrecevable toute requête individuelle introduite en application de l'article 34 lorsqu'elle estime :

a) que la requête est incompatible avec les dispositions de la Convention ou de ses Protocoles, manifestement mal fondée ou abusive; ou

b) que le requérant n'a subi aucun préjudice important, sauf si le respect des droits de l'homme garantis par la Convention et ses Protocoles exige un examen de la requête au fond et à condition de ne rejeter pour ce motif aucune affaire qui n'a pas été dûment examinée par un tribunal interne. »

Article 13

Un nouveau paragraphe 3 est ajouté à la fin de l'article 36 de la Convention, dont le libellé est :

« 3. Dans toute affaire devant une Chambre ou la Grande Chambre, le Commissaire aux Droits de l'Homme du Conseil de l'Europe peut présenter des observations écrites et prendre part aux audiences. »

Article 14

L'article 38 de la Convention est modifié comme suit :

« Article 38 — Examen contradictoire de l'affaire

La Cour examine l'affaire de façon contradictoire avec les représentants des parties et, s'il y a lieu, procède à une enquête pour la conduite efficace de laquelle les Hautes Parties contractantes intéressées fourniront toutes facilités nécessaires. »

Artikel 10

Artikel 31 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

1. Aan het einde van onderdeel a wordt het woord « en » geschrapt.

2. Onderdeel b wordt onderdeel c en een nieuw onderdeel b wordt ingevoegd dat luidt als volgt :

« b) doet uitspraak over door het Comité van ministers in overeenstemming met artikel 46, vierde lid, aan het Hof voorgelegde kwesties; en ».

Artikel 11

Artikel 32 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

Aan het einde van het eerste lid, worden een komma en het getal 46 ingevoegd na het getal 34.

Artikel 12

Het derde lid van artikel 35 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

« 3. Het Hof verklaart elk individueel verzoekschrift, ingediend op grond van artikel 34, niet ontvankelijk, wanneer het van oordeel is dat :

a) het verzoekschrift niet verenigbaar is met de bepalingen van het Verdrag of de Protocollen daarbij, kennelijk ongegrond is of een misbruik betekent van het recht tot het indienen van een verzoekschrift; of

b) de verzoeker geen wezenlijk nadeel heeft geleden, tenzij de eerbiediging van de in het Verdrag en de Protocollen daarbij omschreven rechten van de mens noopt tot onderzoek van het verzoekschrift naar de gegrondheid ervan en mits op deze grond geen zaken worden afgewezen die niet naar behoren zijn behandeld door een nationaal gerecht. »

Artikel 13

Een nieuw derde lid wordt toegevoegd na het einde van artikel 36 van het Verdrag, dat luidt als volgt :

« 3. In alle zaken die voor een Kamer of de Grote Kamer aanhangig zijn, kan de Commissaris voor de Mensenrechten van de Raad van Europa schriftelijke conclusies indienen en aan hoorzittingen deelnemen. »

Artikel 14

Artikel 38 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

« Artikel 38 — Behandeling van de zaak

Het Hof behandelt de zaak tezamen met de vertegenwoordigers van de partijen en verricht, indien nodig, nader onderzoek, voor de goede voortgang waarvan de betrokken Hoge Verdragsluitende Partijen alle noodzakelijke faciliteiten leveren. »

Article 15

L'article 39 de la Convention est modifié comme suit :

« Article 39 — Règlements amiables

1. A tout moment de la procédure, la Cour peut se mettre à la disposition des intéressés en vue de parvenir à un règlement amiable de l'affaire s'inspirant du respect des droits de l'homme tels que les reconnaissent la Convention et ses Protocoles.

2. La procédure décrite au paragraphe 1 est confidentielle.

3. En cas de règlement amiable, la Cour raye l'affaire du rôle par une décision qui se limite à un bref exposé des faits et de la solution adoptée.

4. Cette décision est transmise au Comité des ministres qui surveille l'exécution des termes du règlement amiable tels qu'ils figurent dans la décision. »

Article 16

L'article 46 de la Convention est modifié comme suit :

« Article 46 — Force obligatoire et exécution des arrêts

1. Les Hautes Parties contractantes s'engagent à se conformer aux arrêts définitifs de la Cour dans les litiges auxquels elles sont parties.

2. L'arrêt définitif de la Cour est transmis au Comité des ministres qui en surveille l'exécution.

3. Lorsque le Comité des ministres estime que la surveillance de l'exécution d'un arrêt définitif est entravée par une difficulté d'interprétation de cet arrêt, il peut saisir la Cour afin qu'elle se prononce sur cette question d'interprétation. La décision de saisir la Cour est prise par un vote à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité.

4. Lorsque le Comité des ministres estime qu'une Haute Partie contractante refuse de se conformer à un arrêt définitif dans un litige auquel elle est partie, il peut, après avoir mis en demeure cette Partie et par décision prise par un vote à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité, saisir la Cour de la question du respect par cette Partie de son obligation au regard du paragraphe 1.

5. Si la Cour constate une violation du paragraphe 1, elle renvoie l'affaire au Comité des ministres afin qu'il examine les mesures à prendre. Si la Cour constate qu'il n'y a pas eu violation du paragraphe 1, elle renvoie l'affaire au Comité des ministres, qui décide de clore son examen. »

Article 17

L'article 59 de la Convention est amendé comme suit :

1. Un nouveau paragraphe 2 est inséré, dont le libellé est :

« 2. L'Union européenne peut adhérer à la présente Convention. »

Artikel 15

Artikel 39 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

« Artikel 39 — Minnelijke schikkingen

1. In elk stadium van de procedure kan het Hof zich ter beschikking stellen van de betrokken partijen teneinde tot een minnelijke schikking van de zaak te komen op basis van eerbiediging van de in het Verdrag en de Protocollen daarbij omschreven rechten van de mens.

2. De in het eerste lid omschreven procedure is vertrouwelijk.

3. Indien het tot een minnelijke schikking komt, schrapt het Hof de zaak van de rol bij een beslissing, die beperkt blijft tot een korte uiteenzetting van de feiten en de bereikte oplossing.

4. De beslissing wordt toegezonden aan het Comité van ministers dat toeziet op de tenuitvoerlegging van de voorwaarden van de minnelijke schikking als vervat in de beslissing. »

Artikel 16

Artikel 46 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

« Artikel 46 — Bindende kracht en tenuitvoerlegging van uitspraken

1. De Hoge Verdragsluitende Partijen verbinden zich ertoe zich te houden aan de einduitspraak van het Hof in de zaken waarbij zij partij zijn.

2. De einduitspraak van het Hof wordt toegezonden aan het Comité van ministers dat toeziet op de tenuitvoerlegging ervan.

3. Indien het Comité van ministers van mening is dat het toezicht op de tenuitvoerlegging van een einduitspraak wordt belemmerd vanwege een probleem met de interpretatie van de uitspraak, kan het de zaak voorleggen aan het Hof voor een uitspraak over vragen betreffende de interpretatie. Beslissingen tot verwijzing dienen te worden genomen met een tweederde meerderheid van de vertegenwoordigers die gerechtigd zijn in het Comité zitting te hebben.

4. Indien het Comité van ministers van mening is dat een Hoge Verdragsluitende Partij weigert zich te houden aan een einduitspraak in een zaak waarbij zij partij is, kan het, na die Partij daarvan formeel in kennis te hebben gesteld en op grond van een beslissing genomen met een meerderheid van tweederden van de vertegenwoordigers die gerechtigd zijn in het Comité zitting te hebben, aan het Hof de vraag voorleggen of die Partij verzuimd heeft te voldoen aan haar verplichtingen uit hoofde van het eerste lid.

5. Indien het Hof constateert dat er sprake is van een schending van het eerste lid, legt het de zaak voor aan het Comité van ministers teneinde te overwegen welke maatregelen dienen te worden getroffen. Indien het Hof constateert dat er geen sprake is van een schending van het eerste lid, legt het de zaak voor aan het Comité van ministers dat het onderzoek van de zaak sluit. »

Artikel 17

Artikel 59 van het Verdrag wordt als volgt gewijzigd :

1. Een nieuw tweede lid wordt ingevoegd dat luidt als volgt :

« 2. De Europese Unie kan toetreden tot dit Verdrag. »

2. Les paragraphes 2, 3 et 4 deviennent respectivement les paragraphes 3, 4 et 5.

Dispositions finales et transitoires

Article 18

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des États membres du Conseil de l'Europe signataires de la Convention, qui peuvent exprimer leur consentement à être liés par :

a) signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation; ou

b) signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

2. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 19

Le présent Protocole entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle toutes les Parties à la Convention auront exprimé leur consentement à être liées par le Protocole, conformément aux dispositions de l'article 18.

Article 20

1. À la date de l'entrée en vigueur du présent Protocole, ses dispositions s'appliquent à toutes les requêtes pendantes devant la Cour ainsi qu'à tous les arrêts dont l'exécution fait l'objet de la surveillance du Comité des ministres.

2. Le nouveau critère de recevabilité inséré par l'article 12 du présent Protocole dans l'article 35, paragraphe 3.b de la Convention, ne s'applique pas aux requêtes déclarées recevables avant l'entrée en vigueur du Protocole. Dans les deux ans qui suivent l'entrée en vigueur du présent Protocole, seules les Chambres et la Grande Chambre de la Cour peuvent appliquer le nouveau critère de recevabilité.

Article 21

À la date d'entrée en vigueur du présent Protocole, la durée du mandat des juges accomplissant leur premier mandat est prolongée de plein droit pour atteindre un total de neuf ans. Les autres juges terminent leur mandat, qui est prolongé de plein droit de deux ans.

Article 22

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux États membres du Conseil de l'Europe :

a) toute signature;

b) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation;

2. Het tweede, derde en vierde lid worden respectievelijk het derde, vierde en vijfde lid.

Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 18

1. Dit Protocol staat open voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa die het Verdrag hebben ondertekend, die hun instemming erdoor te worden gebonden tot uitdrukking kunnen brengen door :

a) ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring; of

b) ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, gevolgd door bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

2. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Artikel 19

Dit Protocol treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum waarop alle Partijen bij het Verdrag in overeenstemming met de bepalingen van artikel 18 hun instemming door het Protocol te worden gebonden tot uitdrukking hebben gebracht.

Artikel 20

1. Vanaf de datum van de inwerkingtreding van dit Protocol, zijn de bepalingen ervan van toepassing op alle verzoekschriften die bij het Hof aanhangig zijn, alsmede op alle uitspraken ter zake waarvan het Comité van ministers toeziet op de tenuitvoerlegging.

2. Het nieuwe ontvankelijkheidscriterium dat bij artikel 12 van dit Protocol wordt ingevoegd in artikel 35, derde lid, onderdeel b, van het Verdrag is niet van toepassing op verzoekschriften die voorafgaand aan de inwerkingtreding van het Protocol ontvankelijk zijn verklaard. Gedurende de twee jaar na de inwerkingtreding van dit Protocol mag het nieuwe ontvankelijkheidscriterium uitsluitend worden toegepast door de Kamers en de Grote Kamer van het Hof.

Artikel 21

De ambtstermijn van rechters die op de datum van inwerkingtreding van dit Protocol hun eerste ambtsperiode vervullen wordt van rechtswege verlengd tot een termijn van in totaal negen jaar. De overige rechters voltooien hun ambtstermijn die van rechtswege met twee jaar zal worden verlengd.

Artikel 22

De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa stelt alle lidstaten van de Raad van Europa in kennis van :

a) alle ondertekeningen;

b) de nederlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring;

c) la date d'entrée en vigueur du présent Protocole conformément à l'article 19; et

d) tout autre acte, notification ou communication ayant trait au présent Protocole.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

FAIT à Strasbourg, le 13 mai 2004, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des États membres du Conseil de l'Europe.

c) de datum van inwerkingtreding van dit Protocol in overeenstemming met artikel 19; en

d) iedere andere handeling, kennisgeving of mededeling met betrekking tot dit Protocol.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

GEDAAN te Straatsburg, op 13 mei 2004, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar dat zal worden nedergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa zal voor eensluidend gewaarmerkte afschriften doen toekomen aan iedere lidstaat van de Raad van Europa.

**AVANT-PROJET DE LOI
SOU MIS À L'AVIS
DU CONSEIL D'ÉTAT**

Projet de loi portant assentiment au Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention, fait à Strasbourg le 13 mai 2004.

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Le Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention, fait à Strasbourg le 13 mai 2004, sortira son plein et entier effet.

*
* *

**VOORONTWERP VAN WET
VOOR ADVIES VOORGELEGD
AAN DE RAAD VAN STATE**

Voorontwerp van wet houdende instemming met het Protocol nr. 14 bij het Verdrag inzake de bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, tot wijziging van het controlesysteem van het Verdrag, gedaan te Straatsburg op 13 mei 2004.

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Protocol nr. 14 bij het Verdrag inzake de bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, tot wijziging van het controlesysteem van het Verdrag, gedaan te Straatsburg op 13 mei 2004, zal volkomen gevolg hebben.

*
* *

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

39.457/2

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 22 novembre 2005, d'une demande d'avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un avant-projet de loi « portant assentiment au Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention, fait à Strasbourg le 13 mai 2004 », a donné le 28 novembre 2005 l'avis suivant :

Suivant l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, inséré par la loi du 4 août 1996, et remplacé par la loi du 2 avril 2003, la demande d'avis doit spécialement indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

La lettre s'exprime en ces termes :

« Bij de aanneming van Protocol nr. 14 tijdens de 114e zitting van het Comité van ministers op 12 en 13 mei 2004, hebben de Ministers van de Raad van Europa de volgende Verklaring aangenomen: « Assurer l'efficacité de la mise en œuvre de la CEDH aux niveaux national et européen ». In deze Verklaring hebben de Staten het dringend karakter van de hervorming erkend en zich ertoe verbonden het Protocol nr. 14 te ratificeren binnen een termijn van 2 jaar in het vooruitzicht van een inwerkingtreding ten laatste in mei 2006.

In het actieplan van de Derde Top van de Staatshoofden en Regeringsleiders van de Raad van Europa (Warschau, 16-17 mei 2005) hebben de Staten hun engagement op een plechtigere wijze herhaald met betrekking tot de uitvoering van alle hervormingsmaatregelen die aangenomen werden in mei 2004. De bepalingen van het actieplan luiden als volgt: « Ceci inclut, comme prévu, la ratification du Protocole n° 14 à la Convention qui est essentielle pour assurer l'efficacité future de la Convention européenne des droits de l'homme ». »

*
* *

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations ci-après.

Examen du projet

En vertu de son article 19, le protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention, fait à Strasbourg le 13 mai 2004, entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle toutes les Parties à la Convention auront exprimé leur consentement à être liées par le Protocole.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

39.457/2

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 22 november 2005 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet « houdende instemming met het Protocol nr. 14 bij het Verdrag inzake de bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, tot wijziging van het controlesysteem van het Verdrag, gedaan te Straatsburg op 13 mei 2004 », heeft op 28 november 2005 het volgende advies gegeven :

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996 en vervangen bij de wet van 2 april 2003, moeten in de adviesaanvraag in het bijzonder de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt de motivering in de brief als volgt:

« Bij de aanneming van Protocol nr. 14 tijdens de 114e zitting van het Comité van ministers op 12 en 13 mei 2004, hebben de Ministers van de Raad van Europa de volgende Verklaring aangenomen: « Assurer l'efficacité de la mise en œuvre de la CEDH aux niveaux national et européen ». In deze Verklaring hebben de Staten het dringend karakter van de hervorming erkend en zich ertoe verbonden het Protocol nr. 14 te ratificeren binnen een termijn van 2 jaar in het vooruitzicht van een inwerkingtreding ten laatste in mei 2006.

In het actieplan van de Derde Top van de Staatshoofden en Regeringsleiders van de Raad van Europa (Warschau, 16-17 mei 2005) hebben de Staten hun engagement op een plechtigere wijze herhaald met betrekking tot de uitvoering van alle hervormingsmaatregelen die aangenomen werden in mei 2004. De bepalingen van het actieplan luiden als volgt: « Ceci inclut, comme prévu, la ratification du Protocole n° 14 à la Convention qui est essentielle pour assurer l'efficacité future de la Convention européenne des droits de l'homme ». »

*
* *

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Onderzoek van het ontwerp

Krachtens artikel 19 van Protocol nr. 14 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, betreffende wijziging van het controlesysteem van het Verdrag, gedaan te Straatsburg op 13 mei 2004, treedt het Protocol in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van vier maanden na de datum waarop alle Partijen bij het Verdrag hun instemming door het Protocol te worden gebonden tot uitdrukking hebben gebracht.

Selon le site du Conseil de l'Europe, au 23 novembre 2005, seuls 20 des 46 États membres concernés avaient déjà ratifié le Protocole, 25 autres l'ayant signé et un, la Russie, ne l'ayant pas signé. Dans cette mesure, l'urgence n'est donc pas adéquatement motivée.

En outre, l'attention des auteurs de l'avant-projet est attirée sur le caractère mixte du traité auquel celui-ci se propose de porter assentiment. En effet, selon son rapport explicatif, le Protocole n° 14 vise « à garantir à long terme l'efficacité de la Cour européenne des droits de l'homme ». Le rapport précise notamment que :

« Dans le cadre de l'exécution des arrêts de la Cour, l'amendement à la Convention le plus important consiste à accorder au Comité des Ministres la possibilité d'introduire une action en manquement devant la Cour contre un État qui refuserait de se conformer à un arrêt. » (1)

Dès lors qu'il apparaît que les entités fédérées sont susceptibles d'être concernées par cette nouvelle procédure d'exécution des arrêts de condamnation de la Cour européenne des droits de l'homme (2), le protocole ne porte pas que sur des matières relevant des compétences de l'autorité fédérale. Conformément à l'article 167, § 4, de la Constitution et à l'article 12 de l'accord de coopération du 8 mars 1994 entre l'État fédéral, les communautés et les régions, relatif aux modalités de conclusion des traités mixtes, la ratification par l'État belge ne pourra intervenir que lorsque, outre l'autorité fédérale, les trois communautés, les trois régions, la Commission communautaire commune et la Commission communautaire française auront donné l'assentiment à ce traité.

La chambre était composée de

M. Y. KREINS, président de chambre,

M. J. JAUMOTIE et Mme M. BAGUET, conseillers d'État,

Mme B. VIGNERON, greffier.

Le rapport a été présenté par M. X. DELGRANGE, auditeur.

Le greffier,

B. VIGNERON.

Le président,

Y. KREINS.

Volgens de site van de Raad van Europa hadden op 23 november 2005 slechts 20 van de 46 betrokken lidstaten het Protocol reeds geratificeerd, terwijl 25 andere het Protocol ondertekend hadden en één, Rusland, het niet ondertekend had. In die mate is het verzoek om spoedbehandeling dus niet afdoende gemotiveerd.

Voorts wordt de stellers van het voorontwerp erop gewezen dat het Verdrag waarmee door middel van het voorontwerp instemming zou worden betuigd, een gemengd verdrag is. In het toelichtend verslag wordt immers het volgende aangegeven : « (Le Protocole n° 14 vise à) garantir à long terme l'efficacité de la Cour européenne des Droits de l'Homme ». Voorts wordt in dat verslag het volgende aangegeven :

« Dans le cadre de l'exécution des arrêts de la Cour, l'amendement à la Convention le plus important consiste à accorder au Comité des Ministres la possibilité d'introduire une action en manquement devant la Cour contre un État qui refuserait de se conformer à un arrêt. » (1)

Aangezien blijkt dat de deelentiteiten te maken kunnen krijgen van deze nieuwe procedure van tenuitvoerlegging van arresten van veroordeling van het Europees Hof voor de rechten van de mens (2), heeft het Protocol niet alleen betrekking op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren. Overeenkomstig artikel 167, § 4, van de Grondwet en artikel 12 van het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen, kan bekrachtiging door de Belgische Staat eerst plaatsvinden wanneer, naast de federale overheid, ook de drie gemeenschappen, de drie gewesten, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie hun instemming met dit Verdrag zullen hebben betuigd.

De kamer was samengesteld uit

De heer Y. KREINS, kamervoorzitter,

De heer J. JAUMOTTE en mevrouw M. BAGUET, staatsraden,

Mevrouw B. VIGNERON, griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de heer X. DELGRANGE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J. JAUMOTTE.

De griffier,

B. VIGNERON.

De voorzitter,

Y. KREINS.

(1) Voir l'article 16 du protocole qui remplace l'article 46 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales relatif à la force obligatoire et à l'exécution des arrêts.

(2) Voir l'article 169 de la Constitution et l'article 16 de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980.

(1) Zie artikel 16 van het Protocol, waarbij in het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden artikel 46, betreffende de bindende kracht en de tenuitvoerlegging van uitspraken, vervangen wordt.

(2) Zie artikel 169 van de Grondwet en artikel 16 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.